

Raudondvaris (Kauno r.), 2012 m. lapkričio 28 d. (ELTA). Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentai Dalia Grybauskaitė, Andris Bērziņš (d) ir Toom Hendrik Ilves sutarė bendromis jėgomis stiprinti energetinį regiono savarankiškumą ir aptarė bendrus veiksmus derybose dėl 2014-2020 metų Europos Sąjungos (ES) biudžeto siekiant Baltijos šalių žmonėms naudingiausios finansinės paramos. Baltijos šalių vadovai tarėsi netoli Kauno esančioje Raudondvario pilyje.

LATVIJOS PREZIDENTAS:

VISAGINO AE PROJEKTAS BUS ĮGYVENDINTAS

Vilnius, lapkričio 29 d. Latvijos prezidentas Andris Bērziņš mano, jog Lietuva įgyvendins savo planus pastatyti naują atominę elektrinę Visagine, tačiau, anot jo, kyla klausimų dėl projekto dalyvių.

A. Bērziņš Latvijos televizijos kanalui LNT sakė, jog žinant AE projekto strateginio investuotojo - Japonijos „Hitachi“ rimtus ketinimus, jis jaučia, jog AE projektas bus įgyvendintas.

„Žinant „Hitachi“ rimtumą, tikiu, jog jie tęs projektą.

Klausimas, kas jame dalyvaus”, - sakė prezidentas.

Komentuodamas lapkričio 28 d. prie Kauno vykusį pokalbį su Lietuvos prezidente Dalia Grybauskaite, A. Bērziņš sakė, jog prieš nusprendžiant tolesnį Visagino AE likimą, naujoji Lietuvos Vyriausybė užsakys naują tyrimą, po kurio gali būti surengtas naujas referendumas.

„Jie, Lietuvos Vyriausybė, pasamdys naujus ekspertus proceso įvertinimui. Kai bus priimtas galutinis sprendimas

dėl situacijos, jie surengs dar vieną referendumą”, - sakė A. Bērziņš.

„Situacija, žinoma, yra jautri, o naujosios Vyriausybės sprendimas suprantamas - kai referendumo rezultatai buvo tokie neigiami, manau, jie ieško stiprių argumentų, siekiant įrodyti, kad padėtis Lietuvoje yra daug geresnė (AE statybai)”, - sakė jis.

Laikinis konservatorių frakcijos seniūnas Jurgis Razma stebisi laikinosios tyrimo komisijos dėl trijų „darbiečių“ neliečiamybės sprendimu posėdžius rengti uždarus. Pasak Seimo nario, toks sprendimas gali būti vertinamas „kaip netiesioginis įrodymas, kad Darbo partijos veikloje ne viskas buvo skaidru”.

KONSTITUCINIS TEISMAS NEAIŠKINS SAVO IŠVADOS DĖL SEIMO RINKIMŲ

Lapkričio 29 d. priimtu sprendimu Konstitucinis Teismas atsisakė pagal buvusio Seimo nario **Gintaro Songailos** prašymus aiškinti savo lapkričio 10 dienos išvadą dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų per 2012 m. Seimo rinkimus.

Kaip rašoma pranešime spaudai, įvertinęs tai, kad gauti prašymai neatitinka nustatytų reikalavimų, juose iš esmės klausama, kokius konkrečius sprendimus turėtų priimti Seimas, taip pat tai, kad remdamasis šia išvada Seimas jau yra priėmęs atitinkamus galutinius sprendimus, KT konstatavo, jog aiškinti išvadą pagal G. Songailos prašymus nebūtų prasminga, toks aiškinimas būtų savitiksli.

Sprendime pabrėžta, kad KT baigiamojo akto aiškinimo paskirtis – nuodugniau pa-

aiškinti tas nuostatas, formuluotes, dėl kurių prasmės yra kilę neaiškumų, o ne tai, kaip konkrečiai tas aktas turėtų būti įgyvendinamas.

KT pažymi, jog prašymu išaiškinti KT išvadą, kad per Seimo narių rinkimus buvo pažeistas rinkimų įstatymas, negali būti ginčijama Seimo teisės akto, priimto remiantis šia išvada, atitiktis Konstitucijai ir kitiems teisės aktams. Tai gali būti daroma inicijuojant naują bylą, Konstitucijoje numatytiems subjektams su atitinkamu prašymu kreipiantis į KT.

KT pažymėjo ir tai, kad jo išvada, kuria remiantis yra priimtas galutinis Seimo sprendimas, galėtų būti aiškinama, be kita ko, tais atvejais, kai siekiama, kad teisėkūros procese būtų deramai atsižvelgiama į KT formuojamą oficialiąją konstitucinę doktriną.

V.USPASKICH LIKIMĄ LEMSIANČIA KOMISIJA APLANKYS PROKURORAI

Seime suformuota laikinoji tyrimo komisija, kuri nulems, ar Viktor Uspaskich, Vytautas Gapšys ir Vitalija Vonžutaitė toliau liks kaltinamieji Darbo partijos „juodosios buhalterijos” byloje, apsisprendė, kaip dirbs ateinančių laikotarpi, pasitvirtino reglamentą ir suplanavo posėdžius.

Į posėdį bus kviečiami prokurorai. Jame dalyvaus kaltinamieji Darbo partijos „juodosios buhalterijos” byloje - „darbiečių” pirmininkas V. Uspaskich, vicepirmininkas V. Gapšys bei buvusi partijos centrinės būstinės vadovė V. Vonžutaitė.

Trečias posėdis vyks gruodžio 5 d., o po to komisija planuoja pereiti prie išvadų formulavimo. Komisija, kurioje daugumą sudaro naujos valdančiosios koalicijos atstovai, nutarė, kad posėdžiai bus uždari, tačiau apie juos informaciją galės teikti komisijos pirmininkas, „tvarkietis” Andrius Mazuronis.

Kaip žinoma, laikinosios tyrimo komisijos vadovu ir jo pavaduotoju netikėtai buvo išrinkti valdančiosios koalicijos, kuriai priklauso ir Darbo partija, atstovai: **pirmininku išrinktas „tvarkietis” A. Mazuronis, vicepirmininku – Darbo partijos atstovas Artūras Paulauskas.** Darbo partija į komisiją taip pat delegavo Šarūną Birutį ir Valentiną Bukauską, Lenkų rinkimų akcija – Vandą Kravčionok, socialdemokratai – Artūrą Skardžių, Darių Petrošį ir Rimantę Šalaševičiūtę, konservatoriai – Arvydą Anušauską, Kęstutį Masiulį ir Stasį Šedbarą. Liberalų sąjūdžiui komisijoje atstovaus Remigijus Šimašius,

„Drąsos keliui” - Jonas Varkala.

Konservatorių atstovai siekė, kad laikinosios komisijos darbas būtų uždaras tik tais atvejais, kai posėdyje svarstoma riboto naudojimo ar slapta informacija, tačiau valdančiųjų atstovai tokias iniciatyvas atmetė. Komisija nusprendė, kad posėdžių turinį galės komentuoti tik pirmininkas A. Mazuronis.

Dėl šios priežasties iškart po pirmojo laikinosios komisijos posėdžio kilo konfliktas tarp konservatoriaus Kęstučio Masiulio ir socialdemokrato, buvusio socialliberalo Artūro Skardžiaus – pastarasis pasiūlytino, kad K. Masiulis komentavo žiniasklaidai norėjęs atvirų posėdžių ir svarstė, kad uždaruose posėdžiuose rasis galimybė vilkinti teisinio imuniteto panaikinimo procesą.

A. Skardžius ėmė pikintis, kad komisija ką tik pasitvirtino reglamentą, kuris teigia, kad komisijos veiklą komentuoja tik pirmininkas, o K. Masiulis jau reiškia savo nuomonę viešai.

„Jis pažeidinėja reglamentą, aš niekaip nesuprantu. Jau iš pirmo posėdžio. Aš galvoju, kad Etikos ir procedūrų komisija turėtų įvertinti, nes ką tik patvirtinome reglamentą, kad gali komentuoti tik pirmininkas. O gerbiamas Kęstutis iš to daro spektaklį”, - K. Masiuliui dėstant savo nuomonę ėmė burbėti A. Skardžius.

„Aš laisvas vertinti bet ką ir bet kada”, - atkirto K. Masiulis. „Matote, iš tikro yra didžiulis noras viską įvilkti į tokį maišą, kad mes tylėtume, nieko nepasakytume, kad visuomenė nežinotų, kas dedasi”, - pridūrė konservatorius.

Komisija darbą turėtų pabaigti iki gruodžio 21 d. **ELTA**

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo kolegija.

KT nuotr.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Socialdemokratų vadą 54 metų Algirdą Butkevičių Seimas paskyrė 90 balsų persvara. Prieš balsavo 40, o susilaikė 4 tikintieji.

Lietuvos partija „Tvarka ir teisingumas“, kurios vadovas Rolandas Paksas, nutarė skusti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą negaliojančiais pripažinti Seimo rinkimų pirmojo turo rezultatus Zarasų-Visagino apygardoje, kurioje tos partijos nariai -Dumbrava ir R.Podolskis - organizavo balsų pirkimą.

Vilniaus miesto apylinkės teismas patenkino prokuratūros prašymą ir 40 tūkstančių litų kyšio ėmimu įtariamą R.Adomavičių dviem mėnesiams iš sostinės vicemero pareigų pašalinti.

Vilniaus apygardos teismas Darbo partijos juodosios buhalterijos byloje kaip liudytoją apklausė buvusį „darbiečių“ vadovą, Seimo narį K. Daukšį. Jis teigė nelabai ką galįs pasakyti. Į klausimą, kodėl nepateikiami tyrimui reikalingi dokumentai, atsakė, kad tie dokumentai vis tikrinami.

Europos Komisijos pareigūnai po Lietuvos diplomatų protesto nukabino pagrindiniame pastate Briuselyje buvusį plakatą, kuriame matyti komunistiniai ženklai - kūjis ir pjautuvas.

Afganistano Goro provincijoje nuo 2010 metų rudens misiją vykdančios Lietuvos kariuomenės Policijos patarėjų grupės kariai per dvejus metus parengė daugiau kaip 700 vietos policininkų. Lapkričio mėnesyje lietuviai baigė šią misiją.

Kretingos prokuroras Irmantas Valužis ne tik neteko pareigų, bet bus ir įtariamuoju, nes Generalinėje prokuratūroje pradėtas tyrimas dėl jo vilkintų bylų, kurias jis laikė seife. Paaikškėjo, kad jis užvilkinio net 119 teisminių bylų. Keliose prokuroro užvilkitose bylose yra suėjęs senaties terminas ir dėl to jos nutrauktos.

Į Lietuvos oro uostus šių metų sausio-rugsėjo mėnesiais atvyko ir iš jų išvyko 2,453 mln. keleivių - 21.6 procentu daugiau nei per prieš metus per tą patį laikotarpį.

Baltijos šalis yra teigiamas pavyzdys, kaip reikia kovoti su krize, o Graikija - neigiamas. Taip aiškino Vilniuje apsilankęs Lenkijos ekonomistas Leszek Balcerowicz. Panašiai rašo ir anglų kalba „The Economist“ žurnalas girdamas A. Kubilių.

Lietuvos Seimo nariai net neslėpė, kad atstogauja ir jiems iš valstybės biudžeto vėl buvo atseikėta solidi suma - per 835 tūkstančiai litų. Politikai net poilsiaudami sėmė pinigus iki dugno.

Seimas buvo pritaręs dėl rinkimų teisėtumo paskelbusiam Konstituciniam Teismui, tačiau kitą dieną numojo ranka į KT aiškinimus. Seimas nesurinko reikiamos balsų daugumos, kad būtų pritarta nutarimo projektui, pagal kurį mandatai būtų atimti iš trijų juos galimai neteisėtai laimėjusių „darbiečių“. Surinkti reikiamą balsų skaičių sutrukdė naujosios valdančiosios daugumos partijų, balsavusių prieš -jų tarpe ir kandidatas į premjerus A. Butkevičius. Toks Seimo poelgis - antausis Konstituciniam Teismui. Už tai, kad būtų įgyvendinta KT valia, balsavo 51, bet su tuo nesutiko 54. „Vargu ar rasime atvejį, kai Seimas nusispjau- na į Konstituciją ir Konstitucinio Teismo sprendimą, - pareiškė Seimo konservatorių seniūnas Jurgis Razma. Kai kurie naujojo Seimo nariai aiškino, jog KT neįrodo, kad buvo perkami balsai. Nauji rinkimai Zarasų-Visagino apygardoje vyks kovo 3 d.

Seimo narės Neringos Venckienės atžvilgiu pradėtas dar vienas ikiteisminis tyrimas. Šįkart – dėl sukčiavimo ir svetimo turto pasisavinimo. Įtariama, jog ji tris mėnesius neteisėtai ėmė dukterė- čiai priklausantią našlaitės pensiją, nors vaiko globa jai panaikinta gegužės 17-ąją – iškart po to, kai buvo įvykdytas Kėdainių teismo sprendimas grąžinti mergaitę jos motinai Laimutei Stankūnaitei, rašo „Lietuvos rytas“. L.Stankūnaitei į Generalinę prokuratūrą kreipėsi apsilankiusi vieno miesto Socialinės paramos skyriuje. L.Stankūnaitei skundą išnagrinėjusi prokuratūra nusprendė, kad N.Venckienės veikoje gali būti nusikalstamos veikos požymių. Nuspręsta pradėti ikiteisminį tyrimą. Jį atlikti pavesta Kauno apygardos prokuratūrai. Pati N.Venckienė neneigia iš „Sodros“ gavusi jai nepriklausančių pinigų, tačiau nesijaučia skolinga L.Stankūnaitei. Atvirksčiai – esą ši jai yra skolinga apie 1000 litų. „Savivaldybė į mano prašymą reagavo ir jokių pinigų į sąskaitą nepervedė, o „Sodra“ visiškai nereaguodama į mano raštą, tris kartus po 240 litų pervedė. „Sodra“ ne tik neapsižiūrėjo, bet į mano raštiškus prašymus, kad globa yra panaikinta, visiškai nereagavo ir pinigus siuntė į sąskaitą“, - LNK laidai „Labas vakaras, Lietuva“ sakė N. Venckienė.

Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas lapkričio 30 d. paskelbė nuosprendį vadinamojoje pedofilijos byloje, kurioje mažametės tvirkiniu kaltinamas dabar jau miręs kaunietis Andrius Ūsas. Teismas velionį išteisino. Didžiąją pedofilijos bylą išnagrinėję sostinės teisėjai konstatavo, kad vienintelė nukentėjusios mergaitės seksualinė patirtis buvo įgyta tuo metu, kai apie seksą ją klausinėjo ir filmavo tėvas Drąsius Kedys.

JAV Atstovų rūmų pirmininkas (angl. House Speaker) John A. Boehner po pasitarimų su prezidentu B. Obama dėl biudžeto ir naujų mokesčių, pareiškė: „Mes esame pasiruošę veikti ne kaip demokratai ar respublikonai, bet kaip amerikiečiai“.

NYT

PALIAUBOS DĖL TAIKOS

Kruvinas žydų ir palestiniečių konfliktas Gazoje tapo žvaigždžių valanda Egiptui. Izraelio, „ Hamas“, JAV ir Jungtinių Tautų atstovai skrenda į Kairą, pasišovusį sutaikyti mirtinus regiono priešus.

Egipto prezidentui Mohamed Mursi tai buvo didžiulis išbandymas. Po 30 metų trukusios diktatūros pirmajam demokratiškai išrinktam šalies lyderiui pavyko pademonstruoti Egipto diplomatijos sugebėjimus.

Būta dėl ko stengtis: Egiptas susitarė su konfliktuojančiomis pusėmis dėl ugnies nutraukimo. O tai ne tik garantavo trapias paliaubas tarp izraeliečių ir palestiniečių, bet ir įrodė valdančiosios Musulmonų brolijos įtaką islamo pasaulyje bei tarptautinėje arenoje.

Susitarti pagaliau pavyko?

Iki šiol M.Mursi nepajėgė suderinti kariaujančių pusių reikalavimų. Gazos Ruožą kontroliuojantis judėjimas „ Hamas“ norėjo, kad žydai liautųsi medžioję jų vadus ir kad būtų atvertos sienos į Izraelį bei Egiptą, taip nutraukiant 5 metus trunkančią Gazos Ruožo blokadą.

Tuo metu Tel Avivas siekė, kad Gazos Ruožo ekstremistai nustotų terorizuoti žydus, nuolat leisdami į jų teritoriją raketas.

Kita vertus, konfliktas neįsiplieskė visa jėga.

Egiptas gali triumfuoti. Tiek izraeliai, tiek palestiniečiai sutiko 72 valandas laikytis paliaubų: tai reiškia jokių palestiniečių raketų į Izraelio pusę bei iš jo vykdomų Gazos bombardavimų. Be to, Izraelis sutiko derėtis dėl blokados Gazos Ruožui sušvelninimo.

Vis dėlto gali kilti klausimų,

kodėl į šį konfliktą apskritai kišasi būtent Egiptas?

Pirmuosius demokratinius Egipto rinkimus laimėjusią islamistinę Musulmonų broliją apžvalgininkai vaizdžiai vadina didžiuoju „ Hamas“ broliu. Todėl „ Hamas“ šventė pergalę ir šių metų birželį, kai M.Mursi buvo inauguruotas į Egipto prezidentus.

Musulmonų brolija įkvėpė „ Hamas“ ikūrėjus. Abu judėjimus sieja tos pačios religinės idėjos, taip pat ir svajonė įkurti nepriklausomą Palestiną.

Anot ekspertų, „ Hamas“ dabar laiko Egiptą savo patikėtiniu, kuris artimesnis jiems, o ne Izraeliui.

Iki tol Egiptą valdžiusį diktatorių Hosni Mubaraką islamistai laikė žydų ir amerikiečių marionete.

Lankstumas – dėl JAV milijardų

Vis dėlto M.Mursi negali besąlygiškai palaikyti „ Hamas“, kurį JAV ir Izraelis vadina teroristine organizacija. „ Hamas“ deklaruojamas tikslas – nušluoti nuo žemės paviršiaus žydų valstybę. Šio tikslo Egiptas po kelių nesėkmingų karų su Izraeliu jau seniai atsisakė.

Tuo pat metu Kairui svarbu išlaikyti taiką su Izraeliu, mat tik taip nenutrūks Egiptui be galo svarbi finansinė parama iš Amerikos.

Vašingtonas skiria 1,3 mlrd. JAV dolerių paramą vien Egipto kariuomenei. Už tai Kairas įsipareigojęs užtikrinti ramybę savo kontroliuojamame Sinajaus pusiasalyje, kuris ribojasi su Izraeliu ir Gazos Ruožu. Nuolatinė amerikiečių parama taip pat palaiko 1979 metais Egipto pasirašytą taiką su Izraeliu.

Po Arabų pavasario perversmo šalyje įsigalėjus su-

irutei, Sinajaus pusiasalyje nutrūko turistų srautas, tačiau vis labiau įsitvirtina teroristinės grupuotės ir kontrabandininkai.

Dar prieš palestiniečių karinio vado Ahmedo Jabari nužudymą – tai išprovokavo pastarąjį konflikto paūmėjimą – Egipto vadovas daug dirbo, kad sumažintų įtampą tarp „ Hamas“ ir Izraelio.

M.Mursi palestiniečių vadams leido suprasti, kad Kairas palaikys „ Hamas“, jeigu jie uždarys kontrabandos tunelius, kurie driekiasi po Egipto ir Gazos Ruožo siena. 14,5 km ilgio siena tarp Egipto ir Gazos Ruožo yra pagarsėjusi tuo, kad po ja iškasta apie 400 tunelių.

Jais į blokados sąlygomis gyvenantį Gazos Ruožą keliauja ne tik maisto produktai, bet ir kontrabandiniai ginklai. Taip pat ir raketos, kurių per pastarąją savaitę iš Gazos Ruožo į Izraelį paleista apie 1000.

Suvaldęs palestiniečius ir pelnęs Izraelio pasitikėjimą Egiptas dabar tikisi padidinti savo autoritetą regione. Tiesa, net jei iš šio karo daugiausia laimėti gali būtent Kairas, naudoti gali turėti ir kitos valstybės, pavyzdžiui, Iranas.

Pastaraisiais metais buvo svarstoma apie galimus Izraelio karinius smūgius Iranui. Dabar, kai Izraelis visą dėmesį nukreipė į Teherano remiamus palestiniečių kovotojus, Iranas, regis, gali lengviau atsikvėpti.

Jungtinių Tautų (JT) Generalinė Asamblėja pritarė palestiniečių prašymui suteikti jiems „neprisijungusios valstybės stebėtojos“ statusą, pranešė BBC.

Už Palestinos autonomijos statuso pakeitimą balsavo 138 valstybės, 9 nepritarė ir 41 susilaikė (jų tarpe ir Lietuva).

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President
Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
 2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas
DIRVA (USPS 157-580)

 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVOS SEIME – TEISIAMIEJI

Mūsų Seimų istorijoje nėra buvę, kad svarbiausius Seimo vadovybės postus gautų partijos, kurios buhalterijos byla nagrinėjama teisme, atstovai.

Mums sunku tikėti, kad pirmuoju Seimo pirmininko pavaduotoju paskirtas asmuo, kuris teismo byloje yra vienas kaltinamųjų. Tačiau dabar taip yra Lietuvoje. Pirmasis Seimo seniūnų posėdis parodė, kaip rašo spauda, jog pavaduotojas veikia kaip tikrasis Seimo vadovas, atlikdamas tas funkcijas, kurias atlikdavo buvusi Seimo pirmininkė Irena Degutienė. Bet reikia atkreipti dėmesį dar į vieną Seimo pirmininko pavaduotoją, kurio pavardė minima rinkėjų balsų pirkimo istorijoje Pagėgių savivaldybėje.

Lietuvos politologų teigimu, šie rinkimai istorijoje bus žymimi kaip daugiausia skundų sulaukę dėl rinkėjų papirkimo įvairiais būdais ne vienoje rinkimų apylinkėje ir dėl dviejų apygardų rinkimų rezultatų panaikinimo per Konstitucinį Teismą. Pirmą kartą Generalinei Prokuratūrai teko kreiptis į Seimą jo kadencijos pradžioje dėl kai kurių Seimo narių neliečiamybės panaikinimo, kadangi jau prisiekęs Seimo narys gauna tą neliečiamybę, tad teismai negali tęsti jų bylų nagrinėjimo. Štai kodėl Darbo partija kovojo, kad jos atstovams tektų Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirminko pareigos. Komiteto nariu jau patvirtintas kaltinamasis Darbo partijos atstovas.

Darbo partija pasiskelbė gerinsianti santykius su Rusija. „Viktor Uspaskich - mūsų žmogus Lietuvoje“, — šis Rusijos politikos apžvalgininko V.Dubnov komentaras staiga buvo išplatintas Lietuvoje. Jeigu jau iš pačios Rusijos viešai sklinda prisipažinimai, kad Darbo partijos vadas - jų žmogus, gero nelauk. Kad tik neparduotų Lietuvos naujoji valdžia teigia „Lietuvos ryto“ apžvalgininkas.

Viktor Uspaskich ryšiai su Rusija iki šiol tebėra mįslė. Prisiminkime jo pabėgimą į Maskvą, kai iškilo jo verslo byla, ir gyvenimą ten „Gazprom“ priklausančiame name. Galima prisiminti ir bendradarbiavimo su „Gazprom“ suneštus milijonus arba Rusijos prokurorų nenorą bendradarbiauti su Lietuva kaltinant šį veikėją. Lietuvos teismas metų metus „nesugeba“ nuteisti kaltininką juodosios buhalterijos byloje. Jei Viktor Uspaskich ir Vytautas Gapšys būtų nekalti, tai nebūtų vilkinę tos bylos visais įmanomais būdais. Jei jiems rūpėtų jų partijos moralinis veidas, tai jie išsiaiškintų teismuose, užuot slėpėsi už Seimo nario neliečiamybės statuso.

Ir kai Lietuvos prezidentė D.Grybauskaitė pareiškia nenorinti matyti valdžios postuose Darbo partijos žmonių, ji yra visiskai teisi, nes amoralu turėti valdžioje asmenis, kurie trukdo vykdyti teisingumą. Be to, tikėtina, kad prezidentė, pasisakydama prieš teisiųjų suole esantį partnerį būti vyriausybėje, turėjo Lietuvos pirmininkavimą kitamet Europos Bendrijai, kad išlaikytų tarptautinį Lietuvos prestižą deramoje aukštumoje.

Gėda, kad Rusija džiaugiasi: „Na, pagaliau jie susiprato, kad klydo“. Tą priežastį džiaugtis Rusijai suteikė mūsų tautiečiai, atidavę savo balsus kairiesiems.

S. Tūbėnas
**PREZIDENTĖ PASIPRIEŠINO DP –
PREZIDENTĖ SUMAIŠYTA SU ŽEMĖMIS**

Dalia Grybauskaitė išrinkta valstybės vadove 2009-ųjų pavasarį. Tačiau tik dabar susigriebta, kad jos biografijoje yra labai nepatrauklių epizodų. Pasirodo, dabartinė prezidentė sovietiniais laikais buvo aktyvi komunistė, maža to, sprendžiantis Lietuvos laisvės bylai, ji gal net stovėjo priešingoje barikadų pusėje, bet po to staiga pradėjo daryti stulbinančią karjerą nepriklausomaj Lietuvoj ir net iškopė iki Europos Sąjungos biudžeto komisarės posto.

Užkliuvo ir prezidentės šeimos nariai bei giminaičiai, visų pirma, jau miręs tėvas, kuris, kaip paaiškėjo, vienu metu net buvo susituokęs su dviem moterimis, taip pat valstybės vadovės brolis, nepaisantis savo išskirtinio statuso ir kas rytą provincijos parduotuvėlėje nuosekliai įsigyjantis po „bambalį“ - visko, kas šandien rašoma ir rodoma, net ir norėdamas, neišvardinsi.

Tačiau naujiena galima laikyti nebent bulvarinę šeimos kroniką - visa kita iš prezidentės biografijos kiekvienam, kas nuodugniau domisi Lietuvos gyvenimu, žinoma dar nuo tų laikų, kai ji nusprendė kandidatuoti į valstybės vadovės. Juo labiau tai buvo žinoma tiems profesionalams, kurie iš to valgo duoną ir kurių pareiga ir buvo laiku informuoti visuomenę apie dabar minimus D.Grybauskaitės biografijos vingius. Tačiau prieš 2009 metų rinkimus tai padaryta nebuvo - tai padaryta šandien, nuo tų rinkimų praėjus trejiems su puse metų.

Kodėl būtent dabar, o ne tada, kai tai buvo būtina? Ir dar taip plačiai ir vienu metu?

Todėl, kad Lietuvoje vis dar galioja „kompromato“ tradicija. Kol buvo viltis, kad Dalia Grybauskaitė bus valdoma, jai neparanki informacija

tyliai pelijo seifuose ir snaudė kompiuteriuose. Tačiau prezidentė netikėtai ryžosi tam, ko jos biografijos žinovai mažiausiai tikėjosi, ir tai informacijai atėjo metas.

Tačiau ką galima pasakyti apie valstybės vadovę, kuri, nepaisydama neišvengiamo šantažo ir gerai suprastama, kokias pasekmes tai gali turėti jos ateičiai, vis tiek ryžosi pasipriešinti kriminalizuotos ir su užsienio žvalgybomis siejamos Darbo partijos įsitvirtinimui nepriklausomos Lietuvos valdžioje?

Į ši klausimą šiandien tikriausiai sau bando atsakyti daugelis mūsų valstybės likimui neabejingų žmonių, tad pateiksiu tik tai, kas man pačiam ateina į galvą. Mano įsitikinimu, apie prezidentę Dalią Grybauskaitę šiame epizode įmanoma pasakyti vienintelį dalyką - **kad ji, nepaisant nelemtos praeities, šiandien vis dėlto pasirodė verta tų išskirtinių pareigų, kurias jai prieš kelerius metus patikėjo tauta.** Turbūt tik taip teįmanoma vertinti jos pastangas apginti Lietuvą nuo galutinio užvaldymo ir išsaugoti mūsų valstybės garbę.

Tai - neabejotinai vienas didžiausių mūsų dabarties paradoksų: prieš Darbo partiją Lietuvoje jau kapituliavo visi, **eiti su ja į sąjungininkus buvo pasišovę net konservatoriai**, save išdidžiai kildinantys iš legendinio Sąjūdžio. Ir štai tuomet, kai jau atrodė, kad nebeliko kam pasipriešinti, žodį tarė valstybės vadovė, kuri, kaip dabar tvirtinama, Sąjūdžio laikais buvo kone kitoje barikadų pusėje...

Iš tikrųjų, mūsų politinė tikrovė kur kas sudėtingesnė, negu ją piešia stereotipų mėgėjai - kaip iš šioje plotmėje veikiančių asmenų ideologinė bei vertybinė orientacija,

kuri neretai nesutelpa į jokiais tradiciškai eksploatuojamas schemas.

Suprantu, skeptikai pasakys: neieškokite prezidentės veiksmuose kilnių sumetimų, šiai autoritarei „darbiečių“ vadas su savo juodais milijonais ir galia iš užsienio - kaip rakštis vienoje vietoje. Ir galbūt jie net bus iš dalies teisūs. **Tačiau tai toli gražu nepaneigs to akivaizdus fakto, kad dabartiniai Dalios Grybauskaitės veiksmai yra išskirtinai svarbūs valstybei.**

Juk pagalvokime, kokioje padėtyje atsidūrėme. Teisiamieji, disponavę milijonais neišskios kilmės lėšomis ir nevykdę svarbiausių prievolių valstybei, šandien - pačiose aukščiausiose pareigybėse. Maža to, jiems prieinamos visos suverenios valstybės paslaptys, net pačios didžiausios, nors nėra jokios garantijos, **kad jų vedlys vieną dieną ir vėl nepasipustys padų.** Ir į visa tai iškilūs mūsų šalies politikai žvelgia kaip į natūralų ir savaime suprantamą reiškinį ir savo balsavimais bei sprendimais tai net paslaugiai palaiko. „Tokia tautos valia - gyvename demokratijos sąlygomis...“

Ši „demokratija“ ateityje bus neabejotinai prisimenama kaip baisus slogutis - taip, kaip dabar prisimename tuos laikus, kai valstybė dar buvo visai jauna ir kai jos silpnumu besinaudojantys banditai nesislėpdami siautėjo Lietuvos miestų gatvėse.

Tačiau, kaip ir buvo užrašyta ant Saliamono žiedo, - ir tai praėjo. Praeis ir šis košmaras, tik tuomet atrodys neįtikima, kad mes, užuot palaikę valstybės vadovę, kuri bandė gelbėti padėtį, ją maišėme su žemėmis ir kūrėme planus, kaip ją nuversti.

Vytautas Matulevičius, LZ
**MUMS PAGALBOS
NEREIKIA**

Paskirtasis premjeras Algirdas Butkevičius atmetė jau trečią „darbiečių“ kandidatą į kultūros ministrus. Nors Giedrius Drukteinis, kaip ir ankstesni kandidatai, socdemų vadovo simpatijų nepelnę, Darbo partijos vadas Viktor Uspaskich teigia turintis dar ilgą eilę potencialių ministrų.

V. Uspaskich neatmeta jokių variantų, įskaitant ir kultūros veikėjų viešai pateiktas pavardes. „Kultūrininkai, visuomenininkai, atsiunčiau apie 15 įvairių kandidatūrų. Būtų atsiuntę vieną, tai būtų lengva pasirinkti. Kai 15 – tai sunku pasirinkti. Visi geri“, - žurnalistams sakė „darbiečių“ vadas.

A. Butkevičius užsiminė, kad jo simpatijų sulaukė Ina Marčiulionytė – viena iš kultūros veikėjų pasiūlytų asmenybių, galinčių vadovauti Kultūros ministerijai.

„Negaliu pats nuspręsti. Yra mūsų partija, kuri galės svarstyti“, - I. Marčiulionytės galimybes atsargiai vertino V. Uspaskich. Ar kviesis A. Butkevičiaus įvardintą kandidatę į pokalbį, „darbiečių“ vadas neatskleidė. Vėliau tiesioginiame LRT televizijos eteryje jis užsiminė, kad I. Marčiulionytės kandidatūra yra „seniai svarstoma“.

Paklaustas, ar nesusiklosto situacija, kai socialdemokratų Darbo partijai „padeda surasti“ kandidatą į minis-

trus, V. Uspaskich replikavo nejaučiantis jokio pagalbos poreikio. „Šitoje vietoje mums pagalbos nereikia“, - sakė politikas. **Jis taip pat pažymėjo, kad Darbo partija į kiekvieną ministro postą turi bent po 10 potencialių kandidatų.**

Kada galima laukti naujos kultūros ministro kandidatūros, V. Uspaskich neprognozuoja. Buvęs Darbo partijos pirmininko pavaduotojas, jos deleguotas į Seimo pirmininko postą, o dabar į verslą iš politikos pasitraukęs Viktoras Muntianas sako, kad Viktor Uspaskich elgesys, kai į kultūros ir žemės ūkio ministrus kasdien siūlomi vis nauji kandidatai yra akivaizdus pasityčiojimas iš valstybės. **LRT**

„PRO PATRIA”

Vaclovas Mažeika

2012 m. lapkričio 11 d. sueina lygiai 90 metų kai 13 energingų tautinės minties studentų pasirašė susitarimą ir lapkričio 12 d. viešai paskelbė Lietuvos universiteto Didžiojoje salėje, kad steigia naują studentų tautininkų korporaciją Neo-Lithuania. Deklaracijoje buvo pabrėžta, kad korporantai yra lietuvių tautos vaikai, todėl tautos garbinga ateitis jiems pirmiausia rūpės, nurodė tautinės inteligentijos stoką ir jos reikalingumą ir savo programos pirmoje vietoje įrašė tautinės kultūros kėlimą ir nurodė, kad savo tikslų sieks prisilaikydami krikščioniškos dorovės dėsnį. Deklaracija visiems padarė labai gerą įspūdį, nė vienu žodžiu neužgaunami kitų organizacijų įsitikinimai, negriaunamos kitos ideologijos. Nauja organizacija susilaukė didelio pritarimo. Dalyvavę susirinkime visuomenės atstovai sveikino korporaciją, kuri išeina ne griauti, bet kurti, statyti.

Korporacijos nueitą 90 metų kelią tenka aptarti trijuose laikotarpiuose: pirmas laikotarpis nuo 1922 iki 1940 metų - tai entuziazmo, augimo ir džiaugsmo metai laisvoje Lietuvoje.

Korporacija gausėjo skaičiumi. Į korporaciją įsijungė didelis būrys kūrėjų-savanorių. Kilo mintis pasistatyti savo namus, atrodė neįmanomas dalykas, bet jaunatviškas entuziazmas laimi. Du korporantai vyko į Ameriką rinkti namų statybai aukų. Nors

ir buvo trukdymų iš priešiška nusistačiusių žmonių, bet vistiek buvo surinkta 11 tūkstančių dolerių, kas ir sudarė pagrindą namų statybai. Korporacijos metinių proga 1923 m. lapkričio 11 d. kan. Tumas Vaižgantas pašventino namų kertinį akmenį. Sunkiai vyko statyba, kuri laiką buvo ir visai sustojusi, bet patiems korporantams talkos būdu prisidėjus, vistiek namai 1928 m. vasario 18 d. buvo tiek įruošti, kad kan. Tumui Vaižgantui juos pašventinus, juose galėjo apsigyventi kelios dešimtys studentų.

Namai pasidarė korporacijos veiklos židinys, juose pastoviai gyveno 40 studentų, juose vykdavo sueigos, posėdžiai, minėjimai, pokyliai. Korporacijos veikla suaktyvėjo universitete ir visose srityse. Įsisteigė korporacijos choras, leido žurnalus, pradžioje „Studentų balsą“, vėliau „Akademiką“ ir laikraštį „Jaunoji Lietuva“.

Dešimtmečio proga buvo išleistas specialus leidinys „Neo-Lithuania 1922-1932“ ir dainorėlis „Padainuokime sustoję“. Mergaitės, sudarydamos gausų ir pajėgų būrį, 1928 m. gegužės 1 d. atsiskyrė ir įsteigė studentų korporaciją „Filiae Lithuaniae“.

Korporacija Neo-Lithuania išrinko žymius tautos vyrus savo garbės nariais: kan. Tumą Vaižgantą, dr. Joną Basanavičių, inž. Petrą Vileišį, diplomata Bronių Balutį, prof. Joną Jablonskį, prezidentą Antaną

Korp! Neo-Lithuania valdyba (iš kairės): pirmoje eilėje – Daiva Meilienė, vicepirmininkė, Vita Girdvainienė, sekretorė, antroje – Vaclovas Mažeika, *arbiter elegantiarum*, Eduardas Modestas, pirmininkas, Algis Augaitis, išdininkas.

Autoriaus nuotr.

Smetoną ir prelatą Joną Mačiulį-Maironį. Jie turėjo ypatingai didelės įtakos korporacijai ir jos augimui. Taip per 18 metų korporacija priaugino ir subrandino daug jaunų inteligentų mokslo, politikos ir kultūros darbuotojų. Korporantų skaičius per dešimtmetį išaugo iki 250, o jau 1940 m. buvo 500. Bet visa tai sustojo, kai 1940 m. birželio 15 d. Raudonoji Sovietų armija okupavo Lietuvą, sustabdė korporacijos veiklą ir užėmė Neo-Lithuania korporacijos namus Kaune.

Antrasis korporacijos veiklos laikotarpis tęsėsi 15 metų (1940-1955), tai karo, suirutės ir tremties metai, pareikalavę iš korporacijos labai daug aukų. Žiaurus okupantų režimas, žmonių naktiniai areštai, tremimai į Sibirą, prikimšti kalėjimai nekaltų žmonių, žudymai.

Pagal kol. Jono Jurkūno surinktus duomenis, pirmosios Sovietų okupacijos metu žuvo 8 korporantai - Zubkus Ignas, Zabarauskas Eduardas, Stabinskas Zigmas, Juozaponis Kazys, Radvila Andrius, Staškevičius Marijonas, Blekaitis Antanas ir Žemaitis Kazys ir pagal A. Sniečkaus liepos 7 d. instrukciją 33 buvo suimti, tardyti ir nuteisti ištremimui į Sibirą. Per pirmąsias deportacijas birželio mėn. dar 21 korporantai su šeimomis ir vaikais buvo išvežti gyvulinuose vagonuose į Sibirą.

1941 m. birželio 22 d. prasidėjo Sovietų ir Vokietijos karas, tai buvo momentas, kada lietuvių tauta sukilo prieš žiaurų pavergėją. Daug korporantų aktyviai įsijungė į sukilėlių eiles ir neretai vadovavo sukilėlių būriams. Vokiečiai žygiavo per Lietuvą beveik nerasdami pasipriešinimo, nes lietuvių sukilėliai miestus ir miestelius jau laikė savo rankose. Greitai Lietuva nusivylė vokiečių okupacine valdžia ir pradėjo organizuoti

slaptam pasipriešinimui. Daug korporantų jungėsi į pagrindžio organizacijas – Lietuvių tautinį sąjūdį ir Laisvės kovotojų sąjungą. Vokiečių okupacijos ir sukilimo metu žuvo 8 korporantai: Čaplikas Antanas, Drąsutis Feliksas, Švedas Visvaldas, Vaznelis Stasys, Sode Vytautas, Tumėnas Algirdas, Viršila Aleksandras ir Blynas Vytautas.

Vokiečių okupacijos metu visuomenės veikėjai buvo suimami ir išvežami į koncentracijos stovyklas, jauni vyrai gaudomi darbams Vokietijoje, ūkininkai apkrauti didelėmis pyliavomis, Kauno ir Vilniaus universitetai 1943 m. kovo 18 d. uždaryti. Vėl artėjant Raudonajai armijai prie Lietuvos, 1944 m. daug žmonių, kartu ir neo-lithuanai, pasitraukė į Vokietiją bijodami antrosios bolševikinės okupacijos ir raudonojo teroro, ką jau buvo patyrę prieš 3 metus.

Korporantai, apsigyvenę įvairiuose Vokietijos miestuose pradėjo studijuoti universitetuose. Tautinių korporacijų narių iniciatyva 1948 m. buvo įsteigta korporacija „Viltis“, kurios tik vardas skirtingas, bet tikslai ir šūkis buvo tas pats kaip ir Neo-Lithuanijos. „Viltis“ greitai pradėjo augti, steigėsi skyriai, bet prisidėjus masinei emigracijai, nariai išsiskirstė ir „Vilties“ veikla sustojo.

Korporantai, gyvendami išėivijoje, stengėsi palaikyti tarpusavio ryšius, surinkti žinias apie esančius korporacijos narius Vokietijoje ir kitose Europos valstybėse.

Tam tikslui buvo sudaryta Taryba iš Neo-Lithuania, Filiae Lithuaniae ir Jaunosios Lietuvos korporantų. Taryba suregistravo 300 korporantų ir ruošėsi 1948 m. liepos mėn. sušaukti suvažiavimą Heidelberge (Vokietija), bet dėl pinigų reformos ir prasidėjusios masinės emigracijos

suvažiavimas neįvyko, bet 1948 m. gruodžio 10 d. suvažiavimas įvyko Augsburgėje, kai jau daugelis korporantų buvo pakeliui į Jungtines Amerikos Valstijas ir kitus kraštus.

Korporacijos Neo-Lithuania būreliai pradėjo organizuotis 1950 m. Clevelande, New Yorke ir Montrealyje.

Jie pavedė Clevelando skyriaus valdybai laikinai eiti korp. Neo-Lithuania centro valdybos pareigas. Tai buvo pirmoji centro valdyba Amerikoje, ją sudarė Cezaris Modestas - pirmininkas, Jonas Čiuberkis - sekretorius ir Juozas Gaška - išdininkas. Ši centro valdyba sukvieta pirmąjį suvažiavimą 1955 m. liepos 2-3 dienomis Toronte (Canada). Čia Korp. Neo-Lithuania formaliai buvo atkurta. Suvažiavime buvo priimtas nutarimas: „1. Korp Neo-Lithuania veikla tremtyje, iki šiol reiškusi savaimingai, formaliai atgaivinama su visomis Lietuvoje nusistovėjusiomis tradicijomis ir papročiais, ypatingą dėmesį skiriant priaugančiam akademiniam jaunimui, kaip būsimos Lietuvos kuriamajai jėgai. 2. Korp. Filiae Lithaniae susijungia su Korp. Neo-Lithuania ir vieningai veikia Korp. Neo-Lithuania vardu.“

Toronto suvažiavimas priėmė korporacijos veiklos nuostatus išėivijoje. Šie nuostatai įpareigoja korporantus vadovautis senuoju šūkiu „Pro Patria“, tęsti tradicijas ir siekti jos tikslų - lietuvių tautos didybės, jos garbės ir valingos, kilnios bei taurios asmenybės Korporacijos tradicijų, kurios buvo išvystytos Lietuvoje, laikytis tiek, kiek leidžia dabartinės gyvenimo sąlygos. Tuojau įsisteigė korporacijos padaliniai Clevelande, New Yorke, Toronte, Čikagoje, Bostone, Detrote, Philadelphijoje, ir vėliau Los Angeles bei St. Petersburgė.

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

„Vilties“ draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai apsvarstę nutarė iki 2013 m. balandžio 1 d. pravesti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys *Dirvą* ir sumokės prenumeratą už pirmus metus II-os klasės paštu JAV siunčiamą *Dirvą* mokės tik 40 dol. I-os klasės paštu JAV ir Kanadoje mokės 57 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kitur gyvenantiems oro paštu – 95 dol. pirmiems metams.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Tel. numeris _____

KONSEKRUOTAS KAUNO VYSKUPAS AUGZILIARAS KĘSTUTIS KĖVALAS

Lapkričio d. 24 d., Kristaus Visatos Valdovo iškilmės išvakarėse, konsekruotas kunigas dr. Kęstutis Kėvalas. Iškilminga Eucharistija ir vyskupo šventimai vyko Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

Mišių koncelebracijai, kurioje dalyvavo beveik visi Lietuvos vyskupai, vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Jam asistavo Apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Luigi Bonazzi ir Lietuvos kariuomenės ordinaras vyskupas Gintaras Grušas. Dalyvavo beveik visi kiti Lietuvos vyskupai, išskyrus tik kardinolą Audrį Juozą Bačkį, kuris tą akimirką dalyvavo Romoje Šventojo Tėvo vadovautoje kardinolų konsistorijoje. Tarp naujo vyskupo konsekavimo iškilmėje dalyvavusių ganytojų buvo ir Minsko bei Mogiliavo arkivyskupas Tadeusz Kondrusiewicz, iki tapdamas vyskupu daug metų kaip kunigas tarnavęs Lietuvoje; dalyvavo bemaž 300 kunigų iš Lietuvos vyskupijų bei kitų kraštų, tarp jų – vysk. K. Kėvalo studijų bei pirmųjų sielovados žingsnių JAV bičiuliai, Aktono instituto vadovai ir bendradarbiai.

Iškilmėse taip pat drauge meldėsi Lietuvos evangelikų liuteronų bei Stačiatikių bažnyčių vadovai. Jose dalyvavo Kauno miesto vadovai, keletas Vyriausybės narių, aukštųjų mokyklų rektorių, kitų miesto akademinės bendruomenės ir visuomenės

narių, daug aktyvių Kauno Bažnyčios sielovados bendradarbių, institucijų darbuotojų.

Vėliau šio išskirtine Dievo malone paženklinto įvykio Kauno ir visos Lietuvos Bažnyčios istorijoje progai skirtą homiliją pasakė **arkivyskupas S. Tamkevičius**. Darsyk atkreipdamas dėmesį į ką tik paskelbtos Evangelijos pasakojimą apie jauną vyrą, kuris nepajėgė visko palikęs sekti Jėzų, ganytojas su džiaugsmu sakė:

„Prieš aštuoniolika metų kitas jaunas vyras stovėjo kryžkelėje ir svarstė, ar siekti pasaulietinės karjeros, kuri, tikriausiai, būtų užtikrinusi ir turtus, ir garbę, ar rinktis siaurą evangelinį kelią, pasišvenčiant tarnauti Dievui ir žmonėms. Šią valandą dėkojame Dievui, kad šis vyras išdrįso pasakyti Jėzui „taip“ ir atvėrė Kauno kunigų seminarijos duris.“

Savo homilijoje arkivyskupas priminė, jog vyresniosios kartos Lietuvos vyskupams teko darbuotis labai atsakingu laikotarpiu, kai po ilgų sovietinės prievartos metų Bažnyčia su visa tauta kėlėsi laisvam gyvenimui. Tačiau ir šiandien, sekuliariosios kultūros iššūkių akivaizdoje, kai Bažnyčia ir jos tiesos skelbiamos nešiuolaikiškomis, tikinčiųjų akys krypta į vyskupą, pasak ganytojo, pašauktą būti Kristaus tiesos skelbėju ir krikščioniškos moralės gyneju.

Iškilmų pabaigoje sveikinimo žodį lietuviškai taręs **apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi** išreiškė dėkingumą Viešpačiui, kuris, nuncijaus žodžiais, surinko visus į šią labai jaudinančią šventę, kad sustiprintų tikėjimą per savo buvimą kartu naujo iššventinto vyskupo asmenyje. Nuncijus pabrėžė, jog apaštalų vaidmuo Bažnyčioje yra esminis – be jo nėra Bažnyčios pilnatvės. „Pradėk savo tarnystę drąsiai ir su pasitikėjimu“, – sakė savo broliui vyskupui Kęstučiui apaštališkasis nuncijus, linkėdamas būti pavyzdžiu tikintiesiems žodžiu, tikėjimu ir meile. – Su pasitikėjimu pavedame tave Švč. Mergelei Marijai, apaštalų Motinai, būdami tikri, jog ji mokės auginti tavyje savo Sūnų Jėzų, Gerąjį Ganytoją.“

Padėkos žodį taręs vyskupas Kęstutis nuoširdžiai dėkojo savo tėveliams, seserims, už tikėjimo drąsą ir dvasinę tėvystę – arkivyskupui S. Tamkevičiui, visiems ganytojams, studijų draugams, bendradarbiams, lydėjusiems kunigystės kelyje. Ganytojas sakėsi einąs į naują tarnystę guodžiamas evangelinių apaštalo Petro žodžių: „Dėl Tavo žodžio užmesiu tinklus“ ir savo tikėjimą gražiai paliudijo šio tikėjimo broliams ir seserims, visiems džiugiosios iškilmės dalyviams:

„Brangieji, kartais kai meldiesi, kad ir tokiais žodžiais: „Štai, Viešpatie, aš visas Tavo, naudok mano gyvenimą savo garbei“, – atrodo, nieko ypatinga nepasakyta. Tai tarsi natūralu, kad tikintysis leidžiasi į bendrystę su Dievu ir savo gyvenimą sudeda į Viešpaties rankas. Bet tada netrukus prasideda siurprizai: Dievas iš tikrųjų pradeda veikti taip, kaip nori, nes tu pats savo žodžiais leidai Jam tai daryti. Ir Jis pradeda keisti žmogų taip, kaip pats žmogus net negalėjo to sugalvoti, kas peržengė jo vaizduotės ir supratimo ribas.“

Vyskupas augziliaras arba (arki)vyskupijos ordinaro pagalbininkas talkina (arki)vyskupui Ganytojo darbe. Vyskupas pagalbininkus įprasta skirti į diecezijas, kuriose platus sielovados ir administracinės veiklos laukas. Pagal Kanonų teisę kiekvienam konsekruojamam dvasininkui turi būti pavesta vyskupija, todėl vyskupai augziliarai skiriami į vadinauosius titulinus vyskupų

Kun. dr. K. Kėvalas vyskupu buvo konsekruotas lapkričio 24 d., šeštadienį, Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje, popiežiaus Benedikto XVI skyrimu.

sostus. Tai istorinės vyskupijos, kurių išlikęs tik vardas (titulas), nes įkurtos pirmaisiais krikščionybės amžiais jos vėliau nunyko tapusios kitų tikėjimų išpažinėjų teritorija. Vyskupas Kęstutis Kėvalas gimė Kaune 1972 metų vasario 17 d. Mokėsi Šančių vidurinėje mokykloje bei Kauno 1-oje muzikos mokykloje. Baigęs vidurinę mokyklą 1990–1992 m. studijavo Kauno technologijos universiteto Radioelektronikos fakultete. 1993 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1997 m. Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus SJ siuntimu išvyko tęsti studijų Šv. Marijos seminarijoje ir universitete (St. Mary's Seminary and University) Baltimorėje, JAV. 2000 m. baigė pagrindines teologijos studijas Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimorėje ir įgijo teologijos bakalauro ir magistro mokslinius laipsnius. 2000 m. birželio 29 d. arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus, SJ iššventintas kunigu. 2001 m. tęsė studijas Šv. Marijos seminarijoje ir universitete Baltimorėje ir įgijo teologijos mokslo licenciatą laipsnį parašydamas darbą „Catholic Social Teaching and Economical Development: A Case Study of Lithuania“ („Katalikų socialinis mokymas ir ekonominis vystymasis: Lietuvos situacija“).

Nuo 2001 m. rugsėjo mėn. paskirtas dirbti Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso vadovu bei jaunimo pastoracijos kapelionu Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre.

Nuo 2002 m. vasario mėn. pradėjo dėstyti VDU Katalikų teologijos fakultete. Jame iki dabar dėstė įvairius kursus teologijos ir religijos studijų bakalauro studijų programose: bendroji moralinė teologija, spec. moralinės teologija; taip pat magistro studijų programoje kursus: pastoracijos vadyba ir jaunimo pastoracija.

2003 m. rugsėjo mėn. pradėjo doktorantūros studijas

Vytauto Didžiojo universitete. Kauno arkivyskupo metropolito siuntimu paskirtas dirbti Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso bei Jono Pauliaus II namų Šiluvoje vadovu.

2003–2007 m. dalyvavo Kauno arkivyskupijos II sinodo darbe kaip Jaunimo sielovados komisijos pirmininkas.

2005 m. paskirtas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu.

2006 m. rugpjūčio mėn. išvyko į JAV rašyti doktorato darbo ir dirbti kapelionu Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo seserų kongregacijoje Putname, Connecticut valstijoje.

Nuo 2007 m. rugsėjo mėn. tęsė darbą Vytauto Didžiojo universitete. Mokslinė domėjimosi sritis – katalikų socialinis mokymas, etika, laisvoji ekonomika.

2008 m. sausio 18 d. Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, apgynė teologijos daktaro disertaciją tema „The Origins and Ends of the Free Economy as Portrayed in the Encyclical Letter Centesimus Annus“ („Laisvosios ekonomikos šaltiniai ir tikslai pagal encikliką *Centesimus Annus*“).

2009–2011 m. Katalikų teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete pradedamas.

2010 m. kun. Kęstučiui Kėvalui buvo įteiktas Aktono instituto, JAV, Novako apdovanojimas už studijas gilinant sąsajas tarp moralės ir ekonomikos disciplinų bei laisvosios ekonomikos temos nagrinėjimą tarpdiscipliniame kontekste.

Nuo 2010 m. vasario mėn. kun. Kęstutis Kėvalas dirbo *Marijos radijo* programų direktoriumi Lietuvoje. 2012 m. rugsėjo mėnesio 27 dieną Šventasis Tėvas Benediktas XVI paskyrė kunigą Kęstutį Kėvalą titulinu Abziri vyskupu ir Kauno arkivyskupijos augziliaru.

Kauno arkivyskupijos kurijos, Vatikano radijo, Bernardinai.lt informacija

SEIME PARODA „1939-1940 M. LIETUVOJE INTERNUOTI LENKAI“

Vilnius, lapkričio 22 d. (ELTA). Ketvirtadienį Seimo rūmuose atidaryta paroda „1939-1940 m. Lietuvoje internuoti lenkai“. Ją pristatė Seimo narys Arvydas Anušauskas, laikinai einanti pareigas krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Lenkijos ambasadoriaus Lietuvoje pavaduotoja-patarėja Maria Slebioda, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento direktorius dr. Arūnas Bubnys ir Lenkijos tautos atminties instituto (IPN) direktoriaus pavaduotoja Agnieszka Rudzinska.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui ir Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejui bendradarbiaujant su IPN šiais metais parengta kilnojamoji paroda „1939-1940 m. Lietuvoje internuoti lenkai“.

Parodoje panaudota medžiaga iš Lenkijos, Lietuvos, Vokietijos, Didžiosios Britanijos mokslinių institutų, archyvų, muziejų ir privačių asmenų kolekcijų.

Dvidešimtyje chronologiškai išdėstytų parodos stendų eksponuojamos fotografijos, spaudos publikacijos, dokumentai, žemėlapiai, schemas ir daiktai atspindi tragišką

Lenkijos valstybės politinę situaciją po 1939 m. rugpjūčio 23 d. Ribbentrop-Molotov pakto pasirašymo, Lenkijos gynimą 1939 m. rugsėjį, kariškių ir civilių gyventojų pasitraukimą į Lietuvą, Lietuvos poziciją Lenkijos atžvilgiu 1939 m. rugsėjį, internavimo stovyklų sistemos kūrimą ir išsidėstymą 1939-1940 m. Parodos eksponatai atspindi ir kasdienį gyvenimą internavimo stovyklose, pagrindinę ir kūrybinę internuotųjų veiklą, internavimo stovyklų

administracijos pareigūnų biografijas, Lietuvos lenkų pagalbą internuotiesiems ir karo pabėgėliams bei internavimo stovyklų vadovybės ir pačių internuotųjų likimą po Lietuvos okupacijos 1940 m. birželį.

2011 m. lenkų kalba parengta paroda pirmą kartą visuomenei pristatyta Lenkijos Respublikos Seime. Dabar paroda pradeda savo kelionę po Lietuvą. Paroda Seimo II rūmų parodų galerijoje bus eksponuojama iki gruodžio 3 dienos, įėjimas nemokamas.

ŠVENTINIAI SVEIKINIMAI DIRVOJE

Turime gražų paprotį švenčių proga sveikinti savo gimines, draugus, bendradarbius ir pažįstamus. Ne užmirškime šio seno papročio ir šiais metais. Artėjant **Šv. Kalėdom ir Naujiesiems Metams**, kviečiame jus tuos sveikinimus patalpinti *DIRVOS* puslapiuose. Savo nuoširdžiu žodžiu Jūs ne tik įžiebsite ir praskaidrinsite šventišką nuotaiką artimųjų širdyse, bet, tuo pačiu, paremsite ir lietuviškąją spaudą.

Sveikinimų kainos yra visiems lengvai prieinamos, bet, norint išvengti su vėluojančiu paštu susijusių nemalonumų ir užtikrinti tų sveikinimų patalpinimą prieššventinėje *DIRVOS* laidoje, labai prašome jus siųsti kuo anksčiau, visais sveikinimų klausimais prašome teirautis **Dirvoje**, tel. (216) 531-8150, fax (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

DIRVA

ANTANAS SMETONA TAUTINĖS VIENYBĖS IEŠKOTOJAS

Stasys Yla

Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje

IV.

Bet visam turi būti savo vieta, todėl nereikia versti ekonomijos ir savo kultūros įstaigų katalikybės ar pirmenybės propagandos organizacija... Bendro pamato, kurio nėra reikalo dalyti nei pirmenybe nei katalikybe, lietuviams yra labai daug... Mums reikia ieškoti kiek galint daugiau bendrų pamatų tautos darbui... Visi mūsų luomai visų tikybių gali rasti bendrą pamatą: **jis yra tautybė** (*Viltis* 1913, N 43).

Meškus atstovavo Sūduvos kunigus, susitelkusius Seinuose. Čia jie leido savaitraštį *Šaltinį* ir žurnalą *Vadovą*. Seinai, po Vilniaus ir Kauno, buvo tretysis židinys, turėjęs intelektualinių jėgų, baigusiu Petrapilio akademią ir Vakarų universitetus. Bet Meškaus galvosena toli gražu nereikšė, kad tos pačios nuomonės buvo ir visi Seinų vyskupijos kunigai. J. Danielius įspėjo Mešką, kad tarp pirmųjų „yra daug tautininkų, kuriems Lietuvos reikalai rūpi, nors savotiškai, bet kartais nemažiau, kaip

mums... Tariamųjų pirmųjų tarpe yra daug katalikų, tegu kaip reik ir nesusipratusių. Stumdami juos iš visur, patys juos išstumsime iš bažnyčios“ (*Vadovas* 1913, N 56,439).

Meškus pasiaiškino. „Aš nesiginčysiu su kun. J. D., kad daug yra sričių, kuriose mums iš tikro būtų naudinga dirbti išvien su pirmieji. Bet klausimas, ar pirmieji nori su mumis išvien dirbti?.. Taip, su tautininkais pirmieji šandien mes dar galėtume šiaip taip susikalbėti, ypač klausimuose, kurie bemaž nesiriša su tikėjimu. Bet šios rūšies pirmieji — tai dažniausia senesnės kartos žmonės, tebegyveną ‘Aušros’ tradicijomis. Jų kaskart mažiau mūsų visuomenėje. Tautininkų-pirmųjų vietą užima tikrieji pirmieji, ypatingai suprantami ‘demokratatai’, užsidegę socialiais (socialistiniais, Y) idealais. Šių pirmųjų nuomone, katalikybė — tai ‘praecities liekana’, sukuria atkakliai reikią kovoti, nes jina viena didžiausių kliūčių naujam dalykų stoviui įvykti...

Jei kalbu, kad tarp mūsų, katalikų, ir pirmųjų negalimas bendras darbas, tai anaipol nemanau, kad negalima bandyti daryti su jais derybų, kaip kad mane nori įtarti gerb. mano kritikas. Aš suprantu, kad su mūsų pirmieji, kokie jie šandien yra, mums, katalikams, negalimas darbas **vienoje draugijoje**, ką juk užtenkamai parodė ‘Žagrės’, ‘Gabijos’ (įvykiai), dalimi ir pati Ūkio Paroda... Aš pasakyčiau, kad ir su pirmieji mes, katalikai, tegalėsime tartis nebent tik ateityje, kuomet pirmųjų partija susikristalizuos, subręs. Šandien jie taip įbauginti ‘klerikalizmo’, lyg kad endekai lietuvių ‘manijomis’, jog su jais stačiai negalima susikalbėti“ (*Vadovas* 1913, N 57, 75-77).

Meškus turėjo galvoj ir paskutiniuosius lietuvių atstovų rinkimus į IV Dūmą (rusų parlamentą), kuriems vadovavo katalikai. Dėl to *Lietuvos Žinios* iš anksto pasisakė nesilaikysiančios rinkiminės lietuvių vienybės. Ir taip buvo. Suvalkų gubernijos rinkimuose keturi rinkikai pirmieji atsimetė nuo lietuvių katalikų ir bandė kviesti talkon žydus. Kitur noriau kviestasi lenkai endekai, negu lietuviai kunigai. Tuo tarpu rinkimuose į II ir III Dūmą, kai jiems vadovavo socialdemokratatai, pasak P. Leono, „kunigai ne tik neardė nei vienu,

nei kitų rinkimų, bet dalyvavo nepartinių komitetų rinkime, komitetų, kurių darbas savo tikslu ir padariniu sutapo su socialdemokratų darbu“ (Lietuvių atstovų 4-on Valstybės Dūmon rinkimams pasibaigus, 1913). Šį reiškinį dėl IV Dūmos rinkimų P. Leonas, artimas pirmiejiams žmogus, pavadino lietuvių vienybės stoka ir siūlė partijoms **ieškoti kokio nors kompromiso**.

Kompromisų ieškojimas katalikų pusėje

Kai viena dalis kairiųjų nepaisė bendrųjų lietuvių reikalų, tai kita jaudinasi dėl savo draugų separatizmo. Šito skirtumo kairiųjų fronte katalikai anksčiau lyg nepastebėjo. Jiems visi kairieji buvo tokie patys „demokratatai“ ir „pirmieji“. Dabar, ir Meškus, vienas akyliųjų mūsų visuomeninės raidos stebėtojų, pripažino: „Kaip dešinysis mūsų visuomenės sparnas turi tautininkų frakciją, taip turi savo tautininkų frakciją ir kairieji. Šiems žmonėms ypatingai suprantamas ‘demokratų’ vardas netinka. Jie savo tikybiniais principais nesutinka su katalikais, bet nesutinka ir su ‘demokratatais’, labai palinkusiais kosmopolitizmo pusėn. Šie, vadinamieji tautininkai-pirmieji, yra pasiruošę eiti kompromisan

su katalikais (m. p. Y), jei tik mato iš to neabejotino pelno mūsų tautai“ (*Vadovas* 1913, N 57, 75-76).

Šias „pirmųjų-tautininkų“ nuotaikas dar geriau galėjo pažinti viltininkai. Pasitraukę iš demokratų, jie nenutraukė asmeniškų ryšių su buvusiais savo bičiuliais. Lyg ryšininkas tarp vienu ir antrų buvo J. Kubilius, ilgiau dirbęs demokratų spaudoje. Be to, jis buvo geriau orientuotas politiškai, bent daugiau trynęsis kaip I Dūmos atstovas politiniuose sluoksniuose. Kitados (1910) jis buvo iškėlęs bendradarbiavimo reikalą kultūrinėje srityje, išjungiant politinius ir religinius reikalus. Bet kairieji negalėjo atsisakyti politikos, nes ji buvo esminis elementas jų veikloje. Negalėjo išjungti religijos ir katalikai, nes jų kultūrinė tautinė veikla iš seno buvo susieta su krikščionybe. Dabar kalbant apie politinį bendradarbiavimą, liko tik religinis klausimas.

Viltininkų, esančių dešinėje, uždavinys buvo **išbandyti kompromiso galimybes iš katalikų pusės**, pristabdant jų religiskumą, šito negalėjo imtis J. Kubilius, nes savo polemikomis su Pr. Būčiu *Vadove* buvo išryškėjęs kai kuriomis savo pažiūromis, priartėjančiomis primeiviams. **(Bus daugiau)**

Florido lietuviai St. Petersburg lapkričio 11 d. gausiai dalyvavo Lietuvių Fondo koncerte, kurį surengė Fondo atstovė Aldona Stasiukevičienė, pirmoji kairėje pusėje, su pagalbininkais. Kalbėjo LF Tarybos pirm. Marius Kasniūnas, meninėje dalyje dainavo Audronė Simanonytė, šalia jos lietuvių tautinės kultūros puoselėtoja Angelė Karnienė ir Lietuvių klubo pirmininkė Vida Meiluvienė.

NEW YORK, NY

2012 m. lapkričio 15 d. Lietuvos generalinis konsulas New Yorko pakvietė New Yorko bei aplinkinių valstijų lietuvius bei amerikiečius į susitikimą su Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – VDU) rektoriumi profesoriumi Zigmū Lydeka. Generalinis konsulas Valdemaras Sarapinas renginio svečiams pristatė rektorių bei kartu su juo atvykusius VDU valdymo organų narius – žymius pianistus prof. Roką Zubovą ir dr. Edviną Minkštimą bei banko „HSBC USA“ viceprezidentą Roką Beresniovą. V. Sarapinas priminė renginio svečiams VDU istoriją, pažymėdamas, jog prieš karą tai buvo vienintelė lietuviška aukštoji mokykla, kurioje studijavo bei dėstė daug žymių to meto intelektualų, aukščiausių valstybės pareigūnų bei veikėjų. „Galbūt dėl to tuomet Universitetas atliko tautos telkėjo ir istorinės atminties puoselėtojo vaidmenį, o vėliau, 1989 m. jį atkūrus, vėl tapo mūsų akademinės laisvės simboliu”, – sakė generalinis konsulas. Jis taip pat atkreipė dėmesį, jog universiteto garbės daktarai yra mūsų valstybės vadovai **Antanas Smetona, Kazys Grinius, Valdas Adamkus, Vytautas Landsbergis**, taip pat tokios ryškios mūsų valstybės asmenybės kaip **Stasys Lozoraitis, Birutė Galdikas, Bernardas Brazdžionis, Marija Gimbutienė, Jonas Mekas, Tomas Venclova**. VDU jau treči metai iš eilės patenka tarp 700 geriausių pasaulio universitetų. VDU rektorius prof. Z. Lydeka savo pranešime detalai papasakojo apie Universiteto veiklą bei jo bendradarbiavimą su kitais pasaulio universitetais. Rektorius bei jo kolegės taip pat akcentavo tai, jog VDU tapo pirmuoju lietuvišku universitetu, oficialiai atidariusiu atstovybę Šiaurės Amerikoje bei pristatė VDU įgyvendinamą projektą „Pasaulio lietuvių universitetas”.

LR gen kon NY inf.

CLEVELAND, OH

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Cleveland, Ohio, apylinkės latvių bendruomenė lapkričio 17 d. minėjo 94-ąsias Latvijos nepriklausomybės metines. Minėjimas įvyko latvių liuteronų parapijos salėje, Lakewood, Ohio. Jį rengė Cleveland latvių bendruomenė, kuriai pirmininkauja architektas Kalvis Kampe. Jį džiugino keletą įsimintinų atžvilgių: susirinkusiųjų buvo arti 180, šventė prasidėjo laiku, scenoje buvo JAV ir Latvijos vėliavos, oficialioji minėjimo dalis buvo trumpa, bet aiškiai pabrėžianti šio minėjimo tikslą ir šios šventės svarbą.

Latvių bendruomenės pirmininkui K. Kampe pasveikinus visus dalyvius, salėn buvo įneštos dvi Latvijos vėliavos. Jas lydėjo veteranai ir tautiniais rūbais pasipuošęs jaunimas. Sugiedojus JAV himną ir tradicinę latvių bažnytinę giesmę, latvių parapijos dvasininkė dr. Sarma Eglite sukalbėjo maldą. Šio minėjimo tikslą ir jo šventiškumą suglaustai priminė chemijos dr. Arturs Grava. Po jo žodžio buvo sugiedotas Latvijos himnas. Latvių sekmadieninės mokyklos mokiniai skaitė šiai svarbiai dienai skirtus eilėraščius.

Pirmininkas K. Kampe pristatė šios šventės svečius: estų bendruomenės atstovus Karin ir Hans Ruus, latvių veteranų pirm. Zigurds ir Astrida Rider, dvasininkę dr. Sarma Eglite, Algirdą V. Matulionį ir dr. Viktorą

Stankų. Dviems asmenims, Latvijos istorijos tema varžybų laimėtojams, buvo įteiktos premijos, o po to buvo išvardinti Latvijos labai nusipelnę asmenys ir jiems įteikti jų veiklos pripažinimo pažymėjimai. Šio vakaro choro dirigentas Andrejs Jansons buvo apdovanotas knyga apie Cleveland latvius. Garbės sargybai lydinti, abi Latvijos vėliavos buvo išneštos iš salės ir po penkiolikos minučių pertraukos prasidėjo šventės meninė programa.

Programą atliko Latvų New York Choras (30 choristų - 22 moterys ir 8 vyrai) ir įvairiais instrumentais grojantys muzikantai. Autoriui pasiteiravus, pasirodė, kad choro dirigentas Andrejs Jansons vadovauja ir estų chorui, o latvių choras turi arti 40 dainininkų, bet dėl įvairių priežasčių, dalis jų negalėjo atvykti. Choras padainavo keturiolika dainų, tarp jų vieną („Se Dziedaju, Gavileju”) sukurta New York gyvenančio Richards Skulte. Ji bus dainuojama 2014 metais Rygoje įvyksiančioje latvių dainų šventėje. Pusantros valandos trukusi meninė programa susirinkusiųjų buvo priimta šiltai. Atsidedodamas už dėmesį, choras vieną dainą pakartojo. Po programos dalyviai vaišinosi įvairiais, skaniais, karštais patiekalais, pyragais, kava ir vynu. Šios šventės rengėjams ir meninės programos atlikėjams priklausė padėka.

Algirdas V. Matulionis

Latvių sekmadieninės mokyklos mokiniai Latvijos nepriklausomybės šventėje.

„Dirvos” nuotr.

CHICAGO, IL

Lapkričio 27 d. didžiausiam Čikagos laisvalaikio ir pramogų centre Navy Pier lietuviškais „šiaudinukais” papuošta kalėdinė eglutė. Tą dieną šventinėje salėje, kurioje nuo gruodžio 30 d. iki sausio 6 d. vyks kasmetinis „Žiemos stebuklų festivalis” („Winter Wonder Fest”), buvo kabinašios šviečiančios girliandos, įrengiami atrakcionai, ruošiamas scena pasirodymams bei, žinoma, puošiamos eglutės.

Lietuviškojo šventinio medelio dabinimu LR Generalinio konsulato Čikagoje ir Balzeko lietuvių kultūros muziejaus prašymu sutiko pasirūpinti ponia Marija Kriaučiūnienė, kuriai maloniai padėjo muziejaus darbuotoja Rita Janz. Savo kūrybos „šiaudinukais” M. Kriaučiūnienė jau daugelį metų puošia kalėdines

eglutes net keliose Čikagos vietose: Navy Pier, O’Hare bei Midway oro uostuose, Cook apygardos izdo biure ir kitur.

Tradicškai pirmasis pasigerėti papuošta eglute atvyko generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Diplomatas padėkojo ponioms už įdėtą triūsą, gyrė unikaliam atrodančią ir iš kitų tarpo išsiskiriančią lietuvišką eglutę bei džiaugėsi, jog tautinis paveldas vis plačiau pristatomas Čikagos gyventojams ir svečiams.

Maloniai kviečiame gruodžio 9 d. 2:00 val. popiet atvykti į Navy Pier (600 E. Grand Ave.) pasižiūrėti „Suktinio” ir „Lietuvos vyčių” atliekamų lietuvių liaudies šokių, pasigėrėti šventinėmis eglutėmis bei pasidžiaugti kitomis „Žiemos stebuklų festivalio” pramogomis.

LR Generalinio konsulato Čikagoje inf.

FLORIDA

Klubo pareigūnų rinkimai. Lapkričio mėn. 10 d., narių metiniame susirinkime buvo išrinkti 2013-tųjų metų Lietuvių klubo pareigūnai: trijų asmenų nominacijų komisijos pirmininkas dr. Pranas Budininkas pateikė susirinkimui kandidatų sąrašą, kuris buvo susirinkimo vienbalsiai priimtas. 2013 metų pareigūnais išrinkti: pirmininke Vida Meiluvienė, vicepirmininke Elena Jasaitienė, izdininke Elytė Radvilienė, sekretore Rima Kilbauskienė, direktoriai: Laimutė Alvarado, Zita Cherkus, Svajūnas Grucė, Danutė Mažeikienė, Andrius Radvila, Zigmas Radvila, Angelė Straukienė.

Kūčių vakariene. Lietuvių klube rengiama gruodžio mėn. 24 d., pirmadienį. Pradžią 5 val. vak. Auka asmeniui – 25 dol. Vietas rezervuoti pas Laimutę Alvarado (727)360-1064 iki gruodžio 16 d., sekmadienio.

Lietuvos kunigaikščių portretai. Jau seniau Lietuvių klubas buvo gavęs dovanų meniškai išaustus Lietuvos Kunigaikščių portretus. Gražiai įrėminti karaliaus Mindaugo, kunigaikščių Algirdo, Gedimino, Kęstučio portretai ir Vilniaus panoramos austinis paveikslas dabar jau puošia mūsų klubo salės sieną. Klubo valdyba nuoširdžiai dėkoja dr. Romualdai Povilaičiui už menišką įrėminimą paveikslų. Jau ne pirmą kartą dr. Povilaitis, paaukodamas savo darbą ir laiką, ateina su menine pagalba mūsų klubui. Ačiū visų klubo narių vardu.

Saulutės mokyklos kalėdų programa. Gruodžio 16., sekmadienį, 1 val. p.p.

klubo scenoje pasirodys lapės, vilkai, snieguolės ir angelai. Pamatysite lituanistinės mokyklos „Saulutės” mokinukų vaidinimą, išgirsite dainelių ir eilėraščių. Kviečiame visus, ypač jaunuosius lietuviukus pažiūrėti programos ir pabendrauti. Vaikučiai šiemet buvo labai geri, tai tikimės sulaukti ir Kalėdų Senelio.

Padėkos pietūs klube. Keli metai Padėkos dienos pietūs nebuvo ruošiami Lietuvių klube, bet šiais metais, pasigirdus narių pageidavimui, Klubo valdyba juos surengė ir dideliu nustebimui ir džiaugsmui užsirašė 70 asmenų. Padėkos dieną, šventiniai pasipuošę svečiai rinkosi į klubo salę kur juos pasitiko gražiai išpuošta salė ir ant kiekvieno stalo pintinėlėse margavo apelsinai ir raudoni obuoliai. Pirmininkei Vidai Meiluvienei išvykus į šiaurę praleisti šią šventę su sūnaus šeima, pietų programą pravedė vicepirmininkė Elena Jasaitienė, kuri trumpai priminė susirinkusiems šios dienos reikšmę ir mūsų visų dėkingumą šiam kraštui ir Aukščiausiam. Pakviestas kan. B. Talaišis palaimino gausias vaišes. Rima ir Aurelijus Kilbauskai išvežiojo gardžiai kvepiantį kalakutą su visais priedais kiekvienam stalui, o Danutė Mažeikienė vežiojo ir siūlė svečiams vyną, lietuvišką alų ir girą.

Pietūs pradėjo tikrai šventiškoje ir šeimyniškoje nuotaikoje. Kalakutas su priedais buvo labai gardus. Ačiū šeimininkei Angelei už pietų parengimą. Dėkojame Rimai ir Aurelijui Kilbauskams ir Danutei Mažeikienei už patarnavimą. Svečiai nesiskubino skirstytis, šnekučia vosi prie stalų, išeidami dėkojo už surengtą šventę.

Lietuvių žinios inf.

Briuselis, 2012 m. lapkričio 23 d. (ELTA). Briuselyje vyko Europos Sąjungos (ES) viršūnių pasitarimas, kuriame vadovai tariasi dėl naujo biudžeto. Nuotraukoje: Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir Vokietijos kanclerė Angela Merkel.

LIETUVA IR PASAULIS

Prieš dešimt metų, 2002 m. lapkričio 22 d., NATO vadovų susitikime Prahėje Lietuva buvo pakviesta prisijungti prie NATO. Tai svarbi diena Lietuvai, atvėrusi naują puslapį šalies istorijoje ir apvainikavusi daugelio metų Lietuvos žmonių pastangas siekiant narystės šioje gynybos bendrijoje. Istorinės sukakties minėjimo išvakarėse prie Lietuvos ambasados JAV iškelta NATO vėliava. Vėliavos pakėlimo ceremonijose dalyvavo ambasadorius Ž.Pavilionis, gynybos atašė J.Kačergius, kiti Lietuvos ambasados JAV darbuotojai.

Nuo lapkričio 23 d. visi, besidomintys Lietuvos pasirengimu pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai 2013-aisiais, aktualiausią informaciją ras atsinaujinusioje interneto svetainėje www.eu2013.lt „Tikimės, kad naujas svetainės dizainas ir turinio pateikimas bus patogus žurnalistams, valstybės tarnautojams bei visiems lankytojams, ieškantiems informacijos apie artėjantį pirmininkavimą ir apie Lietuvos narystę Europos Sąjungoje“, – teigia Užsienio reikalų ministerijos Pirmininkavimo ES Tarybai departamento direktorius Remigijus Motuzas.

Lapkričio 15 d. LR ambasadoje įvyko vakaras-susitikimas su Washington Jaunuosius vadovus vienijančios organizacijos „Things To Do“ nariais. Organizacijai priklauso JAV sostinėje dirbantys jaunieji teisininkai, ekonomistai, NVO atstovai bei kitų specialybių ekspertai. Organizacija bendradarbiauja su 80-čia Washington įsikūrusių užsienio šalių diplomatinėmis atstovybėmis. Vakarą metu buvo plačiai pristatyta Lietuvos kultūra, ekonomika, istorija, tradicijos ir kulinarinis paveldas.

Ženevoje, Šveicarijoje lapkričio 27–30 dienomis vyko 101-oji Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Tarybos sesija. Lietuvos nuolatinis atstovas prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje ambasadorius Rytis Paulauskas bendruosiuose debatuose padėkojo TMO ir jos biuro Vilniuje už aktyvią veiklą ir kvietė toliau nuosekliai dirbti šiame regione. Kalbėdamas apie kitų metų balandį vyksiančią tarptautinę konferenciją, skirtą diasporoms, ambasadorius pabrėžė Lietuvos patirties išlaikant ir stiprinant ryšius su lietuvių bendruomenėmis užsienyje svarbą. R. Paulauskas teigiamai įvertino TMO siekį aktyviau įsitraukti į 2013 m. vyksiantį JT Generalinės asamblėjos aukšto lygio dialogą dėl migracijos ir plėtros. Į Vilnių atvykti pažadėjęs TMO generalinis direktorius William Lacy Swing teigė, jog Lietuvai pirmininkaujant ES Tarybai, šalis gali tikėtis visapūsės jo vadovaujamos organizacijos paramos. Tarptautinė migracijos organizacija yra tarptautinė nepolitinė humanitarinė institucija, siekianti, kad migracijos procesai būtų naudingi tiek migrantams, tiek ir visuomenėms, kuriose jie gyvena. Lietuva TMO nare tapo 1998 m.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos Transatlantinio bendradarbiavimo ir saugumo politikos departamento direktorius Gediminas Varvuolis lapkričio 29 dieną dvišalėse politinėse konsultacijose Ankaroje su Turkijos atstovais aptarė bendradarbiavimo NATO, išmaniosios gynybos, ginklų kontrolės ir neplatavimo srityse, diskutavo apie kitus aktualius tarptautinio ir regioninio saugumo klausimus.

Europos Sąjungos Užsienio reikalų tarybos (URT) posėdyje lapkričio 29 dieną Lietuva pritarė ES mandatui derėtis su Japonija dėl laisvosios prekybos sutarties ir skatino derybas pradėti kuo skubiau. Pasak Lietuvai URT posėdyje atstovavusio nuolatinio atstovo ES ambasadoriaus Raimundo Karoblio, Lietuva nuosekliai remia prekybos liberalizavimą su Japonija ir nuolat skatina ES pradėti derybas dėl laisvosios prekybos sutarties su šia Azijos ekonomikos milžine. „Lietuva yra ne kartą pareiškusi politinę paramą derybų su Japonija pradžiai. Manome, kad pažanga, pasiekta rengiantis deryboms, leidžia tikėtis reikšmingo abipusio rinkos atvėrimo, todėl pritariame Europos Komisijai, kad reikia tinkamai išnaudoti šią galimybę stiprinant dvišalius santykius ir pradėdant derybas dėl laisvosios prekybos sutarties sudarymo“, – sakė ambasadorius.

Taryboje taip pat pritarė pradėti derybas dėl visapusio laisvosios prekybos susitarimo (deep and comprehensive free trade agreement) su Maroku. Tai pirmoji Viduržemio jūros regiono valstybė, su kuria ES pradeda tokio pobūdžio derybas. URT posėdyje aptartas ir šiuo metu rengiamas reglamentas dėl finansinės atsakomybės už investuotojų ir valstybės ginčų sprendimą, derybų dėl laisvosios prekybos sutarties su Kanada ir Singapūru eiga ir galimybės jas baigti dar šiais metais, kaip tai numatyta spalio mėnesio Europos Vadovų Tarybos išvados. Jau po gero pusmečio Ministrų Tarybos posėdžiams pirmininkaus prie vienos svarbiausių ES teisėkūros institucijų vairo stosiančios Lietuvos užsienio reikalų ministro. **LR URM, ELTA**

DĖL NAUJO ES BIUDŽETO REIKĖS TARTIS IŠ NAUJO

Briuselis, lapkričio 23 d. (ELTA). Derybose paskelbus pertrauką dėl naujo daugiametio ES biudžeto 2014-2020 m. reikės tartis iš naujo, teigia Lietuvos Prezidentė.

Europos Vadovų Taryba dėl naujo daugiametio ES biudžeto 2014-2020 m. laikotarpiui nusprendė daryti pertrauką. Derybose dalyvavusi

Prezidentė Dalia Grybauskaitė teigia, kad ši pertrauka reiškia, jog **dėl visko reikės tartis iš naujo**.

Europai išgyvenant finansinius sunkumus daugiausiai į ES biudžetą mokančios šalys nesutiko su joms pasiūlytomis įmokomis ir siūlo dar labiau mažinti ES biudžetą. Nepavykus rasti sutarimo tarp ES šalių,

Europos Komisijos ir Europos Parlamento derybos atidėtos. Europos vadovai įgaliojo ES Vadovų Tarybos Prezidentą Herman Van Rompuy ir Europos Komisijos pirmininką Jose Manuel Barroso parengti naują daugiametio ES biudžeto pasiūlymą.

Derybos bus tęsiamos 2013 metų pradžioje.

ŽENKLUS LIETUVOS EKONOMIKOS AUGIMAS

Europos Komisijos lapkričio 28 dieną paskelbtoje 2013-ųjų ekonomikos augimo vizijoje antrus metus iš eilės teigiamai įvertinta Lietuvos makroekonominė politika ir šalies ekonomikos augimo perspektyvos.

EK vizijoje vertinamas ES augimo skatinimo priemonių veiksmingumas, brėžiamos gairės dėl svarbiausių ekonominės ir finansų politikos sprendimų, lemsiančių ES ateitį.

„Lietuva jau antrus metus iš eilės negauna perspėjimo dėl makroekonominio disbalanso. Tai rodo, kad šalies ekonomika juda teisinga kryptimi. Tokių perspėjimų sulaukė didžioji dalis šalių narių“, – sakė Lietuvos nuolatinis atstovas

ES ambasadorius Raimundas Karoblis.

2013 metų augimo apžvalgoje sakoma, kad ES priemonės ekonominei krizei įveikti duoda pirmuosius vaisius: mažėja šalių narių biudžeto deficitai, slūgsta įtampa finansų rinkose, pasirodo gerėjančio konkurencingumo požymių.

Vis dėlto EK siūlo laikytis finansinės drausmės, drauge atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti augimą, taip pat atkurti įprastą skolinimosi sąlygas, skatinti augimą ir konkurencingumą, mažinti nedarbą ir imtis viešojo administravimo reformų.

Komisija taip pat pateikė Stiprios ir veiksmingos ekonominės ir pinigų sąjungos projektą, kuriame siūloma

ambicinga glaudaus šalių narių ekonomikos ir fiskalinės politikos koordinavimo, tvirtinimo ir priežiūros ES lygiu vizija. Projektas pirmiausia skirtas euro zonos valstybėms.

„Tai iš tiesų strateginis dokumentas, siūlantis aiškią ES viziją. Nors jo pagrindas yra siūlymai glaudžiau koordinuoti euro zonos valstybių politiką, jis rodo bendrąsias tendencijas visoje Europos Sąjungoje. Ne visi siūlymai atrodo aiškūs ir iš karto priimtini, bet tai geras pagrindas diskusijoms“, – teigė R. Karoblis.

EK paskelbtas projektas bus pateiktas ataskaitoje dėl tolesnių veiksmų vystant ekonominę ir pinigų sąjungą. Šią ataskaitą ES valstybių ir vyriausybės vadovai aptars gruodžio 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime.

LR URM inf.

Į LIETUVĄ ATVYKSTA JAV VALSTYBĖS SEKRETORĖS HILLARY CLINTON PATARĖJAS

Jungtinių Amerikos Valstijų ambasada praneša, kad gruodžio 3-5 dienomis Lietuvoje lankysis JAV Valstybės sekretorės vyriausias patarėjas pilietinės visuomenės ir besiformuojančių demokratišnių valstybių klausimais dr. Tomicah Tillemann.

Lietuvoje JAV atstovas aptars pilietinės visuomenės klausimus ir dalyvaus Šiaurės ir Baltijos šalių organizacijos „E-PINE“ („Sustiprintos par-

tnerystės Šiaurės Europoje“), kuriai šiuo metu Lietuva pirmininkauja, susitikimuose.

Trečiojo vizito Lietuvoje metu dr. T.Tillemann taip pat susitiks su kitais suinteresuotais žmonėmis, dirbančiais pilietinės visuomenės klausimais bei Lietuvos vyriausybės atstovais. Kartu su pilietinės visuomenės, akademinės bendruomenės, vyriausybės ir žiniasklaidos atstovais jis taip pat dalyvaus JAV ambasadoje rengiamoje

diskusijoje. Ši diskusija praręta 2011 m. vasario 16 d. Jungtinių Valstijų Sekretorės pradėtą Strateginio dialogo su pilietine visuomene iniciatyvą.

Pilietinės visuomenės stiprinimas yra JAV prezidento Barack Obamos administracijos ir JAV ambasados prioritetas. JAV Valstybės sekretorė Strateginio dialogo atidarymo metu savo kalboje teigė, kad laisvai tautai yra būtini trys elementai – atstovaujanti vyriausybė, gerai funkcionuojanti rinka ir pilietinė visuomenė.

„KATEDRA” – HIMNAS LIETUVYBEI

Dail. Vytautui Narbutui būna labai sunku išsiskirti su savo kūriniais.

Lietuvos nacionaliniame dramos teatre prasidėjo intensyvios Justino Marcinkevičiaus „Katedros” repeticijos. Spektaklio režisierius Oskaras Koršunovas dekoracijas spektakliui kurti pakvietė Vytautą Narbutą, kuris jau keturiolika metų gyvena ir dirba Islandijoje. Bendru šių menininkų darbu - Williamo Shakespeare „Audra”, Molière „Tartiuflu”, Henrik Ibsen „Peru Giuntu” žavėjosi Reikjaviko, Orhuso (Danija) ir Oslo teatro žiūrovai. Lietuvos nacionalinio dramos teatro dekoracijų dirbtuvėse - pats scenografijos gamybos įkarštis. Apie naująją „Katedrą”, gyvenimą svetur ir grįžimą į Lietuvą kalbamės su dailininku Vytautu Narbutu.

Tavo sugrįžimas į Lietuvą simbolinis - po kelionių užsienyje į Vilnių parvykęs Laurynas Gucevičius rekonstravo Vilniaus Katedrą, o tu, po ilgesnio laiko sugrįžęs į Lietuvą, kartu su Oskaru Koršunovu Lietuvos nacionaliniame dramos teatre statote Justino Marcinkevičiaus „Katedrą”. Ką Tau reiškia šis kūrinys?

Vienareikšmiškai sunku atsakyti. Suprantu, jog Justinas Marcinkevičius „Katedrą” rašė, bandydamas, kaip ir jo personažas Laurynas Gucevičius, surasti kelią iš vidinių prieštaravimų, nedermės su aplinka labirinto. Ir vis dėlto „Katedra” - tai meilė tėvynei, dvasinė atrama, moralinis apsisprendimas patriotiškumui ir pilietiškumui. Savo poetika, subtiliu muzikalumu „Katedra” yra himnas lietuvybei.

Kokią „Katedrą” Tu prisiminei iš mokyklos laikų ir kokia ji Tau pasirodė šiandien?

Paskutinį kart „Katedrą” skaičiau Dailės akademijoje. Tada man išryškėjo kovos su okupantais dėl laisvos Lietuvos, dėl išderglioto ir praterioto tikėjimo, dėl išmėsinėtos sielos, išderintos savasties potekstės. Suspardytos ir išžagintos tėvynės sopulinga rauda. Ir šiandien visa tai yra - ir dramoje, ir mūsų dienų Lietuvoje. Bet šiandien man Justino Marcinkevičiaus „Katedra” iškelia ir menininko žmogaus-piliečio temą. Talentas - ar tai Dievo dovana, ar praeikimas? Jei nesi laisvas, jei turi parsiduoti, kad galėtum kurti, jei

tikėjimą, dorovę, idealus iškeiti į trisdešimt sidabrinių... Ir ši tema dabar net aktualesnė nei sovietmečiu, kai menininkas turėjo rinktis - su kuo jis. Šiandien jis savo paties laisva valia yra su niekuo, netgi ne su pačiu savimi.

Iš ko daugiausiai sėmeisi plastinių idėjų sprendamas, koks turi būti spektaklio vaizdas?

Pjesės skaitymas man yra vidinis dialogas. Skaitydamas medžiagą visada bandau perprasti prasminį vyksmą, užčiuopti vidinį alsavimą. Iš to gimsta idėja, įsisiūbuoja vaizdas. Yra tekę tą pačią pjesę statyti keletą kartų, ir visada subręsta kitoks vaizdas - keitiesi pats, keičiasi pasaulis, ir su pjesė šnekiesi kitaip.

Tau kaip dailininkui turėtų svarbiau įvairūs architektūriniai elementai, kurių dramaturgija išprovokuoja Tavo naujus sprendimus? Ar Tu daugiau remiesi filosofiniais, literatūrologiniais „Katedros” tyrinėjimais?

Scenografija nėra tik iliustracija, dekoras ar veiksmo erdvės apipavidalinimas, tad viskas yra svarbu - istorinės studijos, kultūrinio, socialinio konteksto analizė, alegorijų, simbolių reikšmės, filosofinės spekuliacijos ir egzistencinės frustracijos, marazmatinės būsenos, vidinis išsibarstymas ir vėliau susirinkimas savęs, metaforinis grybavimas ir nemetaforinis vyno gėrimas ir dar velniai žino kas...

Kokią įtaką daro aktorai kuriant šį spektaklį? Ar apskritai aktorai kada nors lemia scenografinius sprendimus?

Mano darbas prasideda dar gerokai prieš repeticijų pradžią, tad aktorių šalia nėra. Būna tokių „virtuvinių” projektų, kur susirenka visi ir viską daro, bet aš taip nedirbu.

Pastaruoju metu Tu dirbi ne vien Islandijos teatruose, bet ir daugelyje pasaulio šalių. Kaip skirtingos šalys, skirtingos teatrinės erdvės veikia Tavo teatro plastikos išraišką, ar viskas priklauso tik nuo pačios dramos analizės?

Žinoma, veikia - išplečia, pagilina, išklabinina... Bet tiesioginė įtaka dirbant su konkrečia medžiaga man sunkiai apibrėžiama, - juk kūrybiniame procese visko tiek daug...

Neseniai kartu su Oskaru Koršunovu Osle pristatėte Henriko Ibseno „Pero Giunto” premjerą. Atsiliepiamai teigiami. Kaip Tu pats vertini šį darbą? Kuo jis išsiskiria iš kitų jūsų su Oskaru statytų darbų?

Iš tiesų darbas pavyko. Spektaklis dinamiškas, bet subtiliai subalansuotas, poetiškas ir filosofiškas, savo plastine, vizualine, muzikine traktuote itin išraiškingas, groteskiškai siurrealistinis, bet visa tai meistriškai pateisinta, jis smūgiuoja, bet ir nesmirdi savitiksliu formalizmu. Norvegai pamilo „lietuvišką” „Perą Giuntą”. Su Oskaru visada įdomu dirbti, kitaip žiūrėti, improvizuoti, stebėti, kaip įspūdingai jis apžaidžia scenografiją, kokias prasmes suteikia tekstui. Kurdami šį spektaklį daug daugiau laiko praleidome kartu: kalbėjome, žiūrėjome filmus, skaitėme „Katedrą”.

Iš Lietuvos išvažiavai kaip Rimo Tumino dailininkas, nors buvai keletą spektaklių pastatęs ir su Cezariu Grauziniu. Su juo dažnai įvairiose šalyse bendradarbiauji ir šiandien. Kiek Tau svarbi Cezario kūryba? Žinau, kad dabar Vilniuje Tu nuosekliai peržiūri jo spektaklius.

Su Cezariu mus sieja ilgametė draugystė ir kūrybinis darbas. Pradėjome dar būdami studentais su „Egle žalčių karaliene”, spektakliu, kurio niekada nepastatėme. Mane visad žavėjo Cezario savitas braižas, užburianti jo „vaizduotės teatro” plastika, gėrio ir gyvenimo džiaugsmo teigimas, apmąstymai apie teatro esmę bei paskirtį, teatrinės etikos paieškos.

Dirbi su įvairiausiais režisieriais, - o kokį teatro braižą Tu pripažįsti labiausiai?

Man sekėsi ir sekasi dirbti su režisieriais, kurių braižas, stilistika skirtingi, - tai man įdomu, tai įkvepia, praturtina, o kartais - tai iššūkis, kuris tonizuoja.

Režisieriai, su kuriais dirbu, man imponuoja savo menine profesine laikysena, jie kovoja dėl meninių vertybių, saugo teatro prigimtį, stoja prieš teatro profanaciją, komercializaciją, tai socialinių ar politinių diskusijų arena. Tas užkratas veikia ir Lietuvos teatrinis procesas.

Kokią Lietuvą Tu palikai ir kokią radai? Į ją grįždavo trumpų atostogų, o rimtam darbui sugrįžai po daugelio metų. Ką radai sugrįžęs į konkrečias teatro erdves?

Iš tiesų jūs, gyvenantys čia, žinote ir jaučiate, kokia yra Lietuva geriau nei aš, bet vaizdas liūdnas, moralinis stovis išsiderinęs, viltis prigesusi, kova už išlikimą varo į emi-

KULTŪROS KRONIKA

Operos solistas Edgaras Montvydas neseniai Londone paminėjo savo 35 metų gimtadienį. Gyvena menininkų miestelyje, kuriame yra menų kolegija, baletų mokykla, architektų biurai, o iki „Covent Garden” operos - tik 15 min kelio. Būdamas Lietuvoje, solistas sako: „Stengiuosi, kad mano koncertuose neskambėtų ‘O Sole mio’ ir kiti dabar čia mėgstami pigūs šlageriai”. „Mes užaugom be tėvo, mama plėšydavosi tarp trijų darboviečių, bet pinigų vis tiek trūkdavo. Labai gerai atsimenu, kaip kažkada, ‘vagnorkių’ laikais už paskutinius turimus nusipirkome kokakolos ir... viskas, daugiau niekam nebeliko. Todėl dabar stengiuosi tris savo moteris - mamą, seserį, jos dukrą palepinti. Kai davė Auksinį scenos kryžių, už gautus pinigus visas išsiunčiau ilsėtis Graikijon. Į Prancūziją, kur turiu savo namelį, irgi jas atsivežiu”. Jis 1999 m. debiutavo Lietuvos operos ir baletų teatre. 2001 m. baigė vokalo studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, profesoriaus Virgilijaus Noreikos klasėje. Stažavosi „Covent Garden” operoje Londone. Šiuo metu solistas dainuoja Europos operų teatruose pagrindines tenoro partijas. Solistas savo karjeros pradžioje 2001 m. dainavo Nemorino partiją Lietuvių Operos spektaklyje Čikagoje.

graciją arba stumia į nihilizmą ir t.t. Visa tai graužia ir teatro organizmą.

Šiuo metu teatre verda įvairiausios emocijos. Kiek Tave sutinku, veide pastebiu liūdesį. Kaip Tave veikia socialinė teatro aplinka? Kiek Tu į ją kišiesi?

Teatro erdvėje girdžiu skirtingus vertinimus, skirtingus požiūrius. Man tikrai sunku, negyvenant čia, o tiesiog atsidūrus šioje situacijoje, susivokti giluminėse tų procesų ir santykių priežastyse. Tai kelia rūpestį, bet nesikišu. O ir kaip galėčiau čia šeiminkauti? Struktūra sukurta, procesai įsibėgėję. Laikas parodys.

Lietuva vis praranda savo menininkus. Aišku, emigracija nėra netektis, tačiau paradimas - bet koku atveju. Kaip Tau sekasi toje paslaptingoje šalyje - Islandijoje? Ar sunkiai perpratai žmonių ir gyvenimo specifiką, ar ankstesnės „repeticijos” - trumpalaikiai darbai - prijaukino prie tamsiosios Šiaurės? Kita vertus, Tu daug pieši ir tapai, kuri įspūdingus grafikos darbus, iliustruoji knygas, ir visam šiam darbui lyg ir dėkingesnė ledynų ramybė, Šiaurės pašvaistėmis ir pūgų šėlsmu alsuojanti šalis. Kokią įtaką šalys daro Tavo kūrybai?

Gyvendamas vienur ar kitur, žmonės ir gyvenimo specifiką perpranti natūraliai, tiesiog įsigyveni, susigyveni ir gyveni. Prieš apsigyvendamas Islandijoje buvau sukūręs ten keturis projektus. Nežinau, kiek ta tamsi Šiaurė prisijaukino mane, bet aš jau buvau žinomas, tad profesiskai integruotis nebuvo problemos. Nepiešiu peizažų, tačiau

Islandijos fantastinė gamta mane įkvepia ir nepaliauja stebinti.

Gal galėtum trumpai papasakoti apie Islandijos menininkus: koks kontekstas, kokios problemos juos labiausiai jaudina? Kuriantys žmonės gal neturėtų būti skirstomi pagal šalis, tačiau, kalbant apie Islandiją, skirtingumų, man atrodo, nemažai.

Islandijos menininkai, kaip ir visur, jei tik nesilaiko grynai tautinės tradicijos, universalioje modernaus meno aplinkoje kažkuo labai neišsiskiria, nebent kai kurie - savo lokalia tematika ar medžiagomis (pvz., lava). Išskirčiau islandų šiuolaikinės muzikos kūrėjus. Stebiuosi, kaip tokia maža tauta turi tiek daug nuostabių muzikų.

Islandijoje Tave remia meno mecenatai, nemažai šviesių žmonių ypač vertina Tavo darbus. Per šį laiką į privačias kolekcijas papuolė ypatingos reikšmės keli Tavo darbų ciklai. Ar nebaisu taip išsibarstyti? Apie tai, kad kas nors finansuos Tavo darbų parodą Lietuvoje, kurioje būtų įmanoma išvysti nors dalį „prarastų” darbų, turbūt net pasvajoti neįmanoma?

Smogus krizei, mecenatų, deja, neliko. Išsiskirti su savo darbais man visada nelengva. Jei tik būčiau pakankamai materialiai apsirūpinęs, savo darbų nepardavinėčiau. Kaip ir Edvardas Munchas gyvenimo pabaigoje savųjų nepardavinėjo, užsidarė nuo pasaulio ir gyveno vienas su savo tapyba. O apie parodą Lietuvoje pasvajoti. Turiu vilties.

Daiva Šabasevičienė, Menų faktūra

NEPASKELBTŲ ŠVENTŪJŲ SĄRAŠAI, ARBA NAUJASIS MALDININKO LEIDIMAS

Lietuvos Respublikos Seimas savo nutarimu 2011-uosius buvo paskelbęs Holokausto aukomis tapusių Lietuvos gyventojų atminimo metais. Ta proga vyko įvairių renginių, kuriuose prisimintos holokausto aukos ir vykdytojai, tragedijos priežastys, buvo įamžinamas žuvusiųjų atminimas. Holokausto aukomis tapusių Lietuvos gyventojų atminimo kulminacija tapo rugsėjo 23-iosios - Holokausto aukų atminimo dienos - renginiai.

Be tradicinio holokausto aukų pagerbimo, kuris tą dieną vyko Panerių memoriale dalyvaujant oficialiems asmenims, šį kartą įvyko dar vienas labai jaudinantis dalykas - jaunuomenė, moksleivių organizacijos, Vilniaus mokytojų namai, vilniečiai rugsėjo 22 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje surengė Vilniaus gete gyvenusių žydų, kurie buvo nužudyti nacių ir jų vietinių talkininkų, pavardžių skaitymus. Jie prasidėjo septintą valandą ryto ir truko iki pusės dešimtos vakaro. Vienas skaitovas penkias minutes skaitė žuvusiųjų pavardes, paskui sąrašą perduodavo tęsti kitam šios pilietinės akcijos dalyviui. Susirinkusieji ir bažnyčios skliautai sugerdavę skaitomų pavardžių aidą, trumpas pauzės tarp vienos ir kitos pavardės neleido geriau

Pasaulio tautų teisuolio medalis.

suvokti ar apmąstyti skelbiamų aukų ypatumų, jų gyvenimo istorijų. Šių skaitymų klausėsi vis kiti žmonės ir bažnyčios šventųjų skulptūros. Bendras perteikiamas didžiulis Lietuvos praradimo įspūdis buvo stiprus.

Tačiau ne vien man Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčia - vieta, kurioje buvo skaitomos nužudytų Vilniaus geto žydų pavardės, - jau senokai asocijuojasi ne su žydų žudynių aukomis, o su karo metais vykdytu žydų gelbėjimu. **Kaip tik šios bažnyčios prieigose buvusiam benediktinių vienuolyne ir pačioje bažnyčioje 1943 m. buvo įrengta unikali žydų slėptuvė.** Vilniaus valstybinio archyvo direktorius Juozas Stakauskas, matematikos mokytojas Vladas Žemaitis ir vienuolė Marija Mikulska buvusio vienuolyno kampelyje tarp knygų buvo įrengę slėptuvę, kurioje dešimt mėnesių slėpė dvylika žydų. Tai vyko

aplinkoje, kur beveik kasdien lankydavosi nacių kareiviai. Tai vyko aplinkoje, kur kai kurie aplinkinių namų gyventojai pagal savąjį pareigos supratimą nesibodėjo pranešti policijai apie slepiamus žydus ir gauti už tai atlygį... Kaip tik čia buvo išgelbėti šioje knygoje minimi Jaffe, Libo, Kantorovič, Jaszunskiai, M. Rolnikaitė... Čia išsigelbėjo ir Bostone dabar gyvenantis garsus dailininkas Samuelis Bakas su savo mama. Dienas, praleistas slėptuvėje, jis aprašė anglų, lenkų ir lietuvių kalbomis išleistoje knygoje „Nutapyta žodžiais“, o prisimindamas tuos laikus yra nutapęs ne vieną drobę.

Žydų žudynių, naikinimo istorijos glaudžiai susijusios ir su žydų gelbėjimo istorijų viešinimu, žydų gelbėtojų vardų pagarsinimu. Kaip esame stiprūs viešindami žudikus ir žudynių aukas, taip būkime stiprūs ir matydami didį žmogiškumą. Nesinorėtų, kad vyrautų vis dažniau net iš holokausta pergyvenusių žmonių girdima nuostata, kad kiekviename iš mūsų glūdi galimas holokausto vykdytojas. Siektina, kad daugiau dėmesio būtų skiriama gėrio apraiškų paieškoms, parodant, kad jis galimas ir tamsiausias žmonijos istorijos tarpsniais. Pravartu priminti, jog kaip tik šia kryptimi jau du dešimtmečius dirba Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Žydų gelbėjimo ir atminties įamžinimo skyrius, kuris gerokai pasistūmėjo tirdamas žydų gelbėjimo faktus. Muziejaus darbuotojų Michailo Erenburgo, Viktorijos Sakaitės ir skyriaus vedėjos Danutės Selčinskajos kruopštaus darbo rezultatas - nustatyta daugybė liudijimų ir dokumentais įrodytų žydų gelbėjimo atvejų. Tai tapo svariu pagrindu pristatyti gelbėtojus apdovanoti Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi, taip pat teikti medžiagą apie gelbėtojus Jeruzalės Yad Vashem centrui, kad tiems žmonėms būtų suteiktas Pasaulio tautų teisuolio vardas. Pastarųjų metų darnus Lietuvos ir Izraelio muziejinių darbų lėmė, kad šį garbingą vardą turinčių žmonių gerokai padaugėjo: iki 2012 m.

pradžios Pasaulio tautų teisuolio vardas buvo suteiktas 831 žmogui iš Lietuvos (2000 m. tokių buvo 455, 1990 m. - 168 žmonės).

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus darbuotojų pastangomis 1997 m. pradėtas spausdinti leidinys „Gyvybę ir duoną nešančios rankos“, kuriame aprašomos dramatiškos žydų gelbėjimo istorijos. Būta ambicijų iš muziejuje esančios archyvinės medžiagos sudaryti ir išleisti daugiau negu dešimt panašių tomų, deja, jėgų ir lėšų pakako vos keturiems.

2001 m. šis muziejus išleido pavardžių rodyklę „Žydų gelbėjimas Lietuvoje II pasaulinio karo metais“, kurios sudarytoja - V. Sakaitė. Joje spausdinami Žydų gelbėjimo ir atminties įamžinimo skyriaus archyvo duomenys, žydų gelbėtojų pavardės, išrinktos iš Lietuvos, JAV, Lenkijoje pasirodžiusių leidinių.

Paminėtos knygos dėl nedidelio tiražo ir platinimo ypatumų jau seniai yra tapusios bibliotekų ir privačių knygų kolekcijų retenybe. Gal kaip tik dėl to platesnioji visuomenė ir ypač moksleiviai su žydų gelbėjimo tematika susipažinę prasčiau, nei galėtų. Teigiama vertintina tai, kad greta Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus prieš daugiau kaip dešimtmetį atsirado dar viena institucija, kuri skiria dėmesio knygų žydų gelbėjimo tema leidybai. Tai Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau - LGGRTC). Ši žinia džiugina keliais aspektais. Pirmiausia, ši institucija žydų praradimą vertina kaip Lietuvos netektį ir pateikia skaitytojams savo sukauptą medžiagą, kurios neturi Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, arba papildė savo informaciją muziejuje esančia. Šios publikacijos sulaukia dėmesio tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.

Štai pavyzdys iš mano patirties. Prieš keletą metų vieną vėlavimą vakarą paskambino žmogus, pavardė Trigoras, kuri man tada nieko nesakė. Iš pradžių jis kalbėjo angliškai, paskui perėjo į puikią tarpukario lietuvių kalbą, kuria, kaip pats sakė, nebuvo kalbėjęs jau beveik šešis dešimtmečius. Tas žmogus sakėsi perskaitęs LGGRTC išleistą knygą „Išgelbėję pasaulį“, kurioje rašoma, kad kaime netoli Raudondvario karo metais valstiečiai Jakimavičiai slapstė žydą Tregubovą. Tas Tregubovas esąs jis, šiuo metu - Yehoshua Trigoras, JAV dirbantis Izraelio diplomatas. Iš Jeruzalės universiteto profesoriaus Dovo Levino sužinojęs mano adresą, Y. Trigoras paskambino ir paprašė pagal-

bos - sužinoti savo gelbėtojų likimą. Jis norėjo pristatyti šiuos geradarius Pasaulio tautų teisuolio vardui. Kiek galėjau, padėjau naujam pažįstamui gauti reikiamos informacijos. Y. Trigoriui pateikus liudijimą Jeruzalės Yad Vashem, Pasaulio tautų teisuolių iš Lietuvos skaičius pasipildė dar keliomis naujomis pavardėmis. Žinau, kad tai ne vienintelis atvejis, kai panašios publikacijos, paskatinusios prisiminti praeitį ir paliudyti apie karo metus Lietuvoje išgelbėtą žmogų, tampa svarbių mokslinių studijų objektu. Kaip naujausią pavyzdį galima paminėti 2011 m. spalio mėn. pasirodžiusią olandų politologo Robert van Voren knygą „Neįsisavinta praeitis. Holokaustas Lietuvoje“. Nagrinėjant žydų gelbėjimą Lietuvoje, joje daugiausia remiamasi kaip tik LGGRTC išleista knyga „Whoever save one life“.

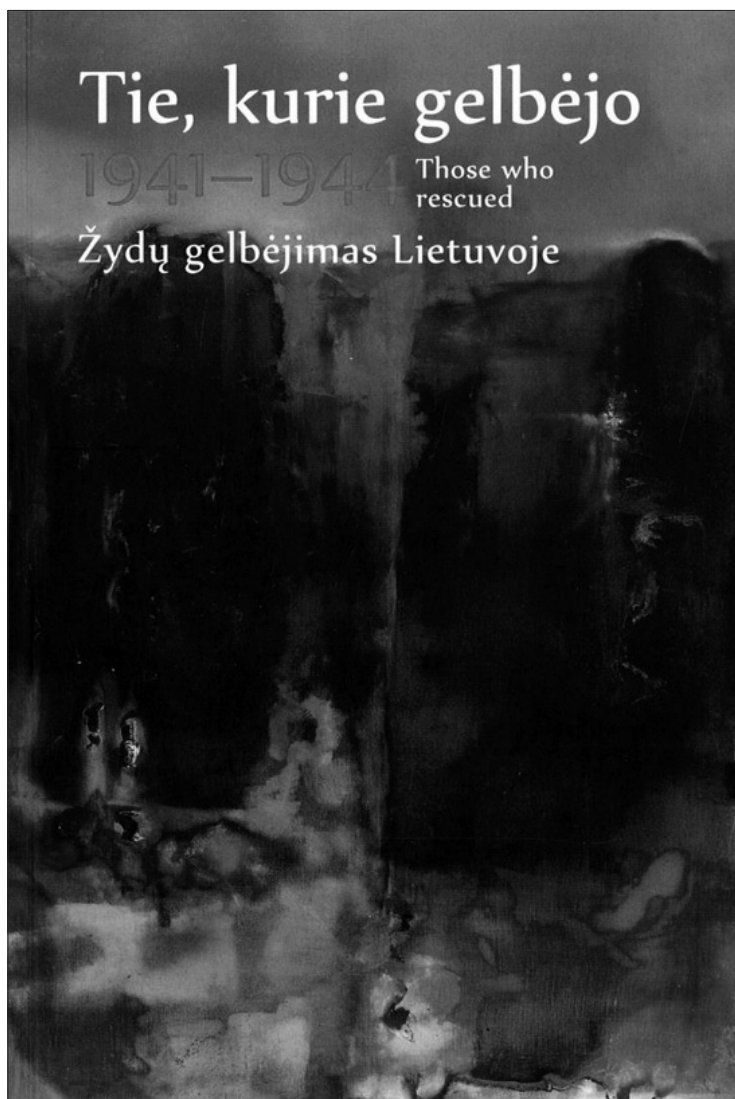
Šį kartą savo naujam leidiniui LGGRTC pasirinko įdomų derinį - Antano Gurevičiaus ir Jono Rimašausko sudarytus žydų gelbėtojų sąrašus ir Lietuvoje šiuo metu žinomų žydų gelbėtojų pavardžių rodyklę.

Reikia pažymėti, kad Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos parengti A. Gurevičiaus sąrašai Lietuvoje pirmą kartą pasirodė 1999 m. 1500 egzempliorių tiražu ir atliko gerą darbą, atkreipdami dėmesį į žydų gelbėjimo temą bei svariai papildydami Lietuvoje turimus duomenis. A. Gurevičiaus sąrašai tuo metu buvo pats išsamiausias, daugeliu atvejų nurodomais šaltiniais paremtas lietuvių, gelbėjusių žydus, ir pagalbos sulaukusių bei išgelbėtų Lietuvos žydų vardinis sąrašas, apimantis daugiau kaip šešiolika su puse tūkstančio žmonių pavardžių.

Antano Gurevičiaus išėjimoje atliktas kruopštus darbas yra unikalus. Jis iš visų prieinamų šaltinių (JAV, Kanados, Lietuvos periodinės spaudos, Sofijos Binkienės knygos „Ir be ginklo kariai“, VLIK'o archyvo, dr. prel. Juozo Prunskio publikacijos „Lietuvos žydai ir holokaustas“ ir 1.1.) ir dar gyvų, bet jau išeinančių liudytojų surašė pavardes žmonių, kurie gelbėjo ne tik savo artimųjų, pažįstamų, bet ir visiškai svetimų pažemintų ir pasmerktų žmonių gyvybes, rizikuodami savo ir savo šeimų gyvybe, dalijosi su jai negausiu turėtu maistu ir kitais ištekliais, kentė drauge su savo gelbstimais žmonėmis baimę ir įtampą.

Knygos pavadinime esantis užrašas „A. Gurevičiaus

(Nukelta į 11 psl.)

Tautos fondas padėjo išleisti knygą, kurią sudarė Teresė Birutė Burauskaitė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė. Knygoje – tūkstančiai alfabeto tvarka lietuvių pavardžių, kurie Lietuvoje padėjo išlikti žydams gyviems. Viršelyje panaudotas Samuelio Bako paveikslas „Vilna“, 1961 m. Tiražas 3500 egz. Spausdino UAB „Morkūnas ir Ko“ spaustuvė. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, Vilnius, 2012 m.

RENGINIŲ KALENDORIUS

2013 m.

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos **Atvirkštinės loterijos vakaras** vyks Lietuvių namuose. Laikas bus paskelbtas vėliau.

(Atkelta iš 10 psl.)
NEPASKELBTŲ...

sąrašai", viena vertus, tikslus, nes atspindi tai, kad joje yra kaip tik iš įvairių šaltinių surinkti ir A. Gurevičiaus sudaryti sąrašai. Kita vertus, jis šiek tiek pretenzingas. Juk čia viešinamos ne savarankiškai A. Gurevičiaus nustatytų gelbėtojų ar išgelbėtų žmonių pavardės (tiesa, keliolikos esama ir tokių), o kitų žmonių - S. Binkienės, dr. prel. J. Prunskio - pateikta ar VLIK'o archyve surinkta medžiaga. Kartu toks pavadinimas - „A. Gurevičiaus sąrašai" - nežinančiam skaitytojui mažai ką sako. Kas tas A. Gurevičius, kokie tai sąrašai? Labiau holokausto problematika besidomintiems skaitytojams „A. Gurevičiaus sąrašai" gali asocijuotis su gelbėjusio žydus Oskaro Schindlerio - žmogaus, kurio darbus plačiai išgarsino Steveno Spielbergo filmo „Šindlerio sąrašas" kelionė per pasaulį, - sąrašu.

Šis leidinys gerokai papildė mūsų žinias apie žydų gelbėjimą. Pavyzdžiui, Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, 1999 m. leisdamas pirmą knygą šia tema, žinojo apie 2300 Lietuvoje gyvenusių žmonių gelbėjimo darbus, tarp jų buvo 148 Lietuvos kunigų, gelbėjusių žydus, pavardės. **Šiame sąraše, jo sudarytojų žodžiais, iš viso nurodyta 6,271 gelbėtojo pavardė.** Ypač vertinga tai, kad čia pateikti VLIK'o archyve buvę iki tol nežinomi gelbėtojų duomenys, 2001 m. atsidūrę LGGRTC. Kai kurios A. Gurevičiaus sąrašuose paskelbtos gelbėtojų pavardės tada Lietuvoje dar nebuvo plačiau žinomos. Ta publikacija tapo pretekstu ieškoti kunigų Nikodemo Švogžlio, Jono Žemaičio ir kitų tada dar gyvų žydų gelbėtojų ir aiškintis jų atliktus gelbėjimo darbus. Su kunigu J. Žemaičiu jo namuose Rumšiškėse ne kartą kalbėjome apie žydų gelbėjimą karo metais, kai jis dirbo Laurų vaikų namuose netoli Vilniaus. Kunigas J.

Žemaitis Lietuvos Respublikos prezidento V. Adamkaus įsaku 1999 m. buvo apdovanotas Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi. Pokalbiai su kunigu tapo straipsnio „Svarbiausias gyvenimo darbas" pagrindu.

Žinoma, negalima beabodairiškai pasiduoti A.

Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius

Gurevičiaus sąrašų patikimumui ir nekritiškai žiūrėti į juose pateiktą gelbėtojų ir išgelbėtų žydų skaičių. Antai yra dalykų, kurie sąraše užfiksuoti po keletą kartų, bet pateikiami kaip visiškai savarankiški. Pavyzdžiui, vienuolė M. Mikulska kitoje knygos vietoje pateikiama kaip benediktinių vyriausioji. Manytina, kad kai kur sąrašų autorius pasiduoda pagundai paskelbti didesnę gelbėtojų skaičių. Kaip tik taip galima vertinti knygoje minimą Elenos Pakalnienės ir Utenos gyventojų pasirašytą prašymą leisti auklėti vaikus, kur autorius prie gelbėtojų lengva ranka priskiria... tūkstantį žmonių. Pažiūrėję į šaltinį, kuriuo remdamasis A. Gurevičius daro tokias išvadas, skaitome: „Utenos miesto moterys rašėme prašymus, kad mums leistų auklėti du tūkstančius mažamečių žydų vaikų. Po kiekvienu prašymu buvo šimtų Utenos gyventojų parašai... Tačiau komendantas ir stebėjęs šaudymus atstovas iš Berlyno Gisas atsisakė mus

UŽ NUOSPRENDĮ STRIBUI RUSIJA KRITIKUOJA LIETUVĄ

Rusijos Užsienio reikalų ministerija sukritikavo Lietuvą dėl lapkričio 7 d. Kaune priimto teismo sprendimu, kuriuo kaltu dėl civilių gyventojų trėmimo pokariu buvo pripažintas ir laisvės apribojimu nu- teistas Rusijos pilietis Michail Tabakajev.

Rusijos diplomatinės žinybos oficialus atstovas Aleksandras Lukaševičius lapkričio 8 d. atsakydamas į žiniasklaidos klausimą šį sprendimą pavadino gėdingu... „Akivaizdu, kad paminėtas verdiktas yra išskirtinai politiškai motyvuotas ir remiasi ne istorinėmis-teisinėmis realijomis, o su oficialiojo Vilniaus brukama „sovietinės okupacijos" koncepcija", - teigė A. Lukaševičius.

Kauno apygardos teismas lapkričio 7 d. dėl civilinių asmenų trėmimo kaltu pripažino

išklausti..."

Pasitaiko, kad A. Gurevičius kai kuriuos asmenis vertina kaip kelis. Pavyzdžiui, vyskupas Mečislovas Reinys prilyginamas dešimčiai gelbėtojų, o kunigai Juozas Stakauskas ir Jonas Žemaitis kiekvienas laikomi dviem asmenimis. Taip trys gelbėtojai sąrašuose virsta keturiolika. Tokie skaičiavimai pailgina A. Gurevičiaus gelbėtojų sąrašą. Bet nuo to tiesos apie žydų gelbėtojus Lietuvoje tikrai neatsiranda daugiau, o gelbėjimo temos oponentams suteikiamas svarus pagrindas kritikuoti.

Panašių problemų esama ir knygoje spausdinamame išgelbėtų žydų sąraše. A. Gurevičiaus duomenimis, jame yra 10 137 asmenys. Pirmiausia krinta į akis tai, kad nors sąrašas vadinasi „Gelbėtų ir išgelbėtų Lietuvos žydų sąrašas", jame yra ir daug gelbėtojų pavardžių. Kai kurie išgelbėtieji jame minimi po kelis kartus. Ir čia neatsispirta pagundai siekti didesnio skaičiaus. Štai kunigui J. Žemaičiui, kuris pats ne kartą man yra pasakojęs, kad Laurų vaikų namuose išgelbėjo apie šimtą žydų vaikų, A. Gurevičius priskiria du šimtus...

Gelbėtų ir išgelbėtų Lietuvos žydų sąraše minimos dvi seserys Rolnikaitės, jų brolis ir motina. Iš tikro gelbėta buvo tik M. Rolnikaitė (M. Lisauskienė). Jos sesuo M. Rolnikaitė, dabar gyvenanti Sankt Peterburge, perėjusi kančių kelią, buvo išlaisvinta iš koncentracijos stovyklos jau ne Lietuvoje. Motina ir brolis - nužudyti.

Rašoma ir apie tai, kad kun. J. Stakauskas išgelbėjo 12 žydų Vilniaus archyve. Tuo tarpu kitoje sąrašo vietoje nurodoma išgelbėta

Vilniuje gyvenantį 86 metų M. Tabakajev. Ligotam 86 metų buvusiam sovietų saugumo pareigūnui teismas skyrė laisvės apribojimą dvejim metams, įpareigojant jį nuo 23 val. iki 5 val. būti namuose Vilniuje, išskyrus atvejus, susijusius su liga, ir be bausmę vykdančios institucijos žinios dvejus metus nekeisti gyvenamosios vietos.

Bylos duomenimis, M. Tabakajev, pokaryje būdamas sovietų okupacinės valdžios represinės struktūros - Lietuvos SSR Valstybės saugumo ministerijos (MGB) Šakių apskrities skyriaus Gelgaidišio valsčiaus skyriaus operatyviniu, vėliau vyresniu operatyviniu įgaliotiniu, dalyvavo tremiant aštuonias šeimas. Tarp tremiamų į Sibirą buvo dvejų ir penkerių metų amžiaus vaikai. Jiems pavyko išlikti gyviems. **LRT**

Kantoravičienė, Rolnikaitė ir ėjusi į Nerį skandintis M. Mikulskos išgelbėta žydė su vaiku, - tai vis J. Stakausko kartu su M. Mikulska ir V. Žemaičiu Vilniaus archyve išgelbėti žmonės, kuriuos A. Gurevičius jau kartą buvo įrašęs į išgelbėtųjų sąrašą. Sąraše Nr. 3890-3891 nurodytas Petuchauskas ir jo motina bei Nr. 3892-3893 - Petuchauskienė ir jos sūnus yra tie patys žmonės. Tad vietoj dviejų iš tiesų išgelbėtų žmonių sąraše atsiranda keturi.

Nors daugelyje knygos vietų remiamasi konkrečiais šaltiniais, kartais šios taisyklės nesilaikoma. Antai apie Šilinės kaimo ūkininkų gelbėtoją Maušą Veberį rašoma: „1940 m. birželio mėn. bolševikams okupavus Lietuvą, šis Mauša Raudonėje vykusiame mitinge šitaip pasakęs: „Dabar mes iš lietuvių galvų grįsime grindinį." Iš kur ir kam visa tai šioje knygoje?

Leidinio sudarytojai nesimėmė tikslinti A. Gurevičiaus ir J. Rimašausko sąrašų, atsižvelgdami į ką tik paminėtas ir kitas pastabas, o rado kitą sprendimą. Papildydami daugiau kaip prieš dešimtį metų išleistą V. Sakaitės sudarytą pavardžių rodyklę „**Žydų gelbėjimas Lietuvoje II pasaulinio karo metais**" naujomis apdovanotųjų Žūvančiųjų gelbėtojų kryžiumi ir Pasaulio tautų teisuolio medaliais pavardėmis, šalia skelbia ir A. Gurevičiaus bei J. Rimašausko sąrašuose minimų gelbėtojų pavardes. Taip tarsi patvirtinamas daugelio A. Gurevičiaus ir J. Rimašausko sąrašuose skelbiamų gelbėtojų pavardžių teisingumas ir kartu neakivaizdžiai pataisomi minėtų

„DIRVAI" AUKOJO

R. Bužėnas, Henderson, NV.... 100
B. Saplys, Toronto, CAN..... 72
D. Trimakas, Westlake, OH..... 50
R. Kilik, Gurnee, IL..... 45
J. Gilvydis, Franklin, MI 25
R. Minkūnas, Seven Hills, OH... 25
S. Abraitis, Garrettsville, OH.... 20
V. Šernas, Bridgewater, NJ..... 20
Ž. Vaitkienė, Seven Hills, OH... 20
M. Ambrose, New Market, MD... 12
A. Balas, Richmond Hts., OH... 10
L. Kaunas, Cleveland, OH..... 10
A. Petraitis, St. Pete. Bch., FL.... 10
A. Tamoshaitis, New Richmond, WI..... 10
R. Zorska, University Hts., OH... 10
R. Selenis, Livonia, MI..... 5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

leidinių netikslumai. Matome, kad ir eliminavus minėtuose sąrašuose esančius netikslumus žydų gelbėtojų Lietuvoje tikrai buvo daug.

Didžiausios padėkos nuspelno dr. Rožė Šomkaitė, kuri kartu su dr. Nijole Bražėnaite kantriai siekė, kad šis leidinys kuo greičiau pasirodytų ir pasiektų Lietuvos mokyklas. Vertas dėkingumo sutikimas išplėsti pirminį sumanymą ir naują A. Gurevičiaus sąrašų leidimą papildyti dabar Lietuvoje žinomais žydų gelbėtojų sąrašais. Taip atsirado knyga, leisianti atkreipti visuomenės dėmesį į ne taip dažną Lietuvoje problematiką. Anksčiau minėti Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus leidiniai dėl nedidelio tiražo seniai yra tapę mokykloms sunkiai prieinamomis retenybėmis. Todėl ši knyga turėtų ypač sudominti istorijai neabejingą jaunimą. Ji liudija, kad gėris ir pasiaukojimas galimi net sunkiausiomis aplinkybėmis. Galbūt šis leidinys paskatins jaunimą Šv. Kotrynos bažnyčioje ar kur nors kitur surengti kitą pilietinę akciją ir skaityti ne vien žuvusių žydų, bet ir neįšventintų šventųjų - žmonių, aukojusių save gelbstint kitų gyvybes, - pavardes. Tikiu, kad tada bus prisiminti ir rašytojo Iechoko Mero prieš daugelį metų parašyti žodžiai: „Aš kaip maldą tariau vardus tų žmonių, pažįstamų ir nepažįstamų, kada nors matytų ar visai neregėtų, kurie visoje Lietuvoje, miestuose ir miesteliuose, kaimuose ir bažnytkaimiuose, nepaisydami žiauraus teroro, gelbėjo pasmerktuosius mirti."

Įžanginis Rimanto Stankevičiaus straipsnis knygoje.

NBA – LIETUVIŲ DIENA TORONTE

V. Žalys (trečias iš dešinės antroje eilėje); pirmoje eilėje iš dešinės: L. Kleiza, J. Valančiūnas, L. Rautins. LR URM nuotr.

Kanados lietuvių bendruomenė ir Toronto „Raptors“ krepšinio klubas lapkričio 18 dieną surengė dvigubą šventę Kanados lietuviams – lietuviška „Raptors“ ekipa laimėjo Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio asociacijos (NBA) rungtynes, o jų metu „Air Canada“ arenoje vyko Kanados lietuvių šventė „Lithuanian Heritage Day with Raptors“.

Lietuvos ambasadorius Kanadoje Vytautas Žalys po rungtynių sveikino 800 lietuvių minią, dalyvavusią

susitikime su „Raptors“ žaidžiančiais tautiečiais Linu Kleiza bei Jonu Valančiūnu, ir atkreipė dėmesį į lietuvių aikštėje rodomą ryžtą bei kovingumą.

„Nors ir esame nedidelė valstybė, tačiau turime puikią krepšinio mokyklą ir ištikimiausius sirgalius. Noriu pasveikinti visus su puikia pergale ir padėkoti „Raptors“ už šį nuostabų lietuviams skirtą renginį. O matant su kiek energijos, noro ir ryžto žaidžia Linas ir Jonas, linkiu jiems tapti pirmaisiais lietuviams,

iškovojuisiais NBA čempionų žiedus“, – sakė V. Žalys.

Kanados lietuvių vaikų choras „Gintarėliai“ prieš varžybas giedojo Kanados ir JAV himnus, didžiosios pertraukos metu pasirodė Toronto lietuvių liaudies šokių kolektyvas „Atžalynas“.

Lietuvius sveikino ir buvę NBA krepšininkai – lietuviškų šaknų turintis NBA komentatorius Leo Rautins ir buvęs „Raptors“ žaidėjas Jamaal Magloire.

LR URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamentas

APDOVANOTI NUSIPELNĘ OLIMPINIAM JUDĖJIMUI IR SPORTUI

Vilnius, lapkričio 29 d. (ELTA). Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) būstinėje apdovanoti olimpiniam judėjimui ir sportui nusipelnę asmenys, neseniai minėję jubiliejinę gyvenimo sukaktį. Pasak pranešimo, 60-mečio proga Olimpiniais žiedais LTOK prezidentė Daina Gudžinevičiūtė apdovanojo LTOK revizinės komisijos pirmininką, Lietuvos fechtavimo federacijos prezidentą Rimantą Povilą Jogelą ir Lietuvos sporto universiteto (LSU) profesorių Joną Poderį.

Olimpinėmis žvaigždėmis 70-mečio proga apdovanoti LTOK garbės narys Rimas

Eugenijus Paravinskas ir buvęs ilgametis Lietuvos sportinio ėjimo asociacijos prezidentas Justinas Vasiliauskas. 60-mečio proga Olimpini žvaigžde apdovanotas Kauno irklavimo mokyklos direktorius Arvydas Sapka.

Toks pat apdovanojimas 50-mečio proga įteiktas ir Lietuvos žolės riedulio federacijos veteranų komisijos pirmininkui Arvydas Ilgevičiui.

Tarptautinės kategorijos rankinio teisėjas Grigorijus Gutermanas 65-mečio proga apdovanotas LTOK lėkšte. Jį taip pat pasveikino ir Lietuvos rankinio federacijos prezidentas Edis Urbanavičius.

LIETUVOS IMTYNININKAI IŠKOVOJO DEVYNIS MEDALIUS

Berlynas, lapkričio 29 d. (ELTA). Berlyne (Vokietija) vykusiame atvirajame sambo turnyre Lietuvos atstovai iškovojo devynis medalius - keturis aukso, tris sidabro ir du bronzos.

Nugalėtojais tapo Eduardo Rudo treniruojami vilniečiai Vilius Sasnauskas (svorio kategorija iki 38 kg), Rojus Ražaitis (78 kg) ir Albertas Kašėta (74 kg) bei Gitos Čecienės au-

klėtinė Vaiga Čečytė (42 kg). Sidabro apdovanojimus pelnė Deivydas Matusevičius (55 kg), Natas Akmanavičius (68 kg) ir Povilas Dadelo (81kg), o bronzos - Domas Ardickas (30 kg) ir Povilas Aleksandravičius (55 kg).

Turnyre dalyvavo dešimties šalių imtynininkai.

Komandų įskaitoje lietuviai užėmė antrąją vietą, nusileidę tik baltarusiams.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)